

**Strategia Rozwoju
Miasta Dębica
na lata 2023-2030**

**CZĘŚĆ
STRATEGICZNA**

OPRACOWANIE:

Zespół ds. opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023 – 2030
powołany Zarządzeniem Burmistrza Dębicy Nr 117/2023 z dnia 19 kwietnia 2023 r. ze zm.

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne	7
1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii	7
Podstawa prawna	7
Metodyka opracowania strategii	9
2. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	11
3. OSI w strategii rozwoju województwa, a zakres planowanych działań gminy	16
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	22
5. Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych	26
Portret Dębicy	26
Dębica w liczbach	28
Dębica na tle innych ośrodków miejskich	30
Tendencje, procesy, zjawiska	32
6. Analiza SWOT	36
II Założenia planistyczne	39
7. Wizja i misja rozwoju	39
8. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	44
Schemat ilustrujący założenia planistyczne	46
9. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	47
10. Rezultaty planowanych działań	74
III Wdrażanie	85
11. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	85
12. Finansowanie strategii	87
Załącznik nr 1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej miasta Dębica	92
Załącznik nr 2 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego	95

Wstęp

Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030 jest najważniejszym dokumentem miasta określającym jego misję i wizję. Osiągnięcie wizji miasta jest możliwe poprzez realizację zaplanowanych przedsięwzięć, które są wynikiem prac diagnostyczno-badawczych oraz konsultacji przeprowadzonych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu.

Na potrzeby przygotowania strategii opracowano część diagnostyczną, w której zostały zawarte szczegółowe informacje na temat obecnej sytuacji w mieście oraz zmian w ostatnich latach, w tym również analiza porównawcza z wybranymi ośrodkami miejskimi oraz wyniki badań ankietowych. W części strategicznej przedstawiono natomiast działania, które sformułowano na podstawie przeprowadzonych wcześniej badań diagnostycznych. Najważniejszym elementem dokumentu jest część planistyczna, zawierająca cele, kierunki i plany na poziomie strategicznym i operacyjnym. W dokumencie znalazły się też kwestie związane z wdrażaniem strategii – procesem realizacji, monitoringu i finansowania.

Dokument został przygotowany zgodnie z zasadami modelu partycypacji społecznej – w jego tworzenie zaangażowano różne grupy podmiotów: władze samorządowe, lokalnych przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, mieszkańców oraz ekspertów. Ponadto Zarządzeniem Burmistrza Nr 117/2023 z dnia 19 kwietnia 2023 r. ze zm.¹ powołano Zespół ds. opracowania projektu strategii, składający się z merytorycznych pracowników urzędu oraz przedstawicieli miejskich jednostek podległych. Dokument opracowano w oparciu o wydany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej poradnik dot. opracowania Strategii rozwoju gminy².

Zapisy strategii odnoszą się również do obowiązkowych przepisów ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zakładających istotną rolę strategii wojewódzkiej – dlatego dokument wskazuje szczegółowe zapisy strategii wojewódzkiej oraz obszary strategicznej interwencji (OSI), w które wpisuje się Dębica.

Dębica należy do Dębicko – Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego (DROF), który został zidentyfikowany w Strategii Województwa³. Przynależność do obszaru funkcjonalnego, stwarza możliwość ścisłej współpracy gmin należących do tego obszaru. Wspólna realizacja przedsięwzięć pozwala na integrację funkcjonalno-przestrzenną obszaru DROF oraz rozwiązywanie problemów występujących na obszarze DROF, związanych m.in. z transportem publicznym. W strategii województwa duopol Dębicy i Ropczyc

¹ Zmiany w zarządzeniu dot. składu zespołu wprowadzone zostały Zarządzeniem Burmistrza Nr 293/2023 z dnia 17 października 2023 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 117/2023 z dnia 19.04.2023 r. w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023 - 2030.

² <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/strategia-rozwoju-gminy> - Strategia rozwoju krok po kroku – podręcznik dla gmin

³ *Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030*, str. 122 - Uchwała nr XXVII/458/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r.

określony został jako jeden z regionalnych biegunów wzrostu, który może stać się ośrodkiem multipolarnym (Dębica-Ropczyce-Mielec).

Podstawową ideą kierującą procesem opracowywania Strategii Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030 była konieczność stworzenia kompleksowego dokumentu zawierającego wytyczne co do strategicznych kierunków rozwoju i podejmowanych działań. Należy podkreślić, że Dębica została zaliczona do miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze⁴. Jest miastem obniżającego się potencjału⁵, na terenie którego zidentyfikowano szereg problemów, szczególnie tych dotyczących sfery demograficznej. Istotne jest, aby samorząd podjął odpowiednie działania zapobiegawcze, ponieważ brak interwencji może skutkować tym, że Dębica stanie się jednym z miast kryzysowych w województwie podkarpackim. Niniejszy dokument pomoże sprawnie zarządzać miastem, poprzez wykorzystanie jego mocnych stron, czego efektem będzie znacząca poprawa jakości życia mieszkańców Dębicy oraz jej kompleksowy rozwój.

⁴ Opracowanie PAN: Aktualizacja delimitacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy), str. 13.

⁵ *Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030* przyjęta Uchwałą nr XXVII/458/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r.

I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

1. Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii

Podstawa prawna

Podstawę sporządzenia niniejszego dokumentu stanowi uchwała Nr LXIX/509/2022 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji⁶. W dniu 22 listopada 2023 r. podjęta została uchwała zmieniająca⁷ przedmiotową uchwałę w zakresie terminu i harmonogramu opracowania strategii.

Struktura dokumentu wynika z zapisów ustawy o samorządzie gminnym⁸, która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.), wraz z zakresem planowanych działań;
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- ramy finansowe i źródła finansowania.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw⁹ wprowadziła zmiany m.in. w ustawie o samorządzie gminnym, odnoszące się do strategii gminy, w szczególności w zakresie katalogu obowiązkowych elementów, które powinien zawierać model funkcjonalno-przestrzenny gminy oraz w zakresie ustaleń i rekomendacji dot. kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

⁶ Dz. Urz. Woj. Podk. z dnia 16.12.2022 r., poz. 5354.

⁷ Dz. Urz. Woj. Podk. z dnia 01.12.2023 r., poz. 5283.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1688.

Zgodnie z postanowieniami art. 69 ust. 2 ww. ustawy, do spraw dotyczących opracowania i uchwalania strategii rozwoju gminy albo ich zmian, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. W związku z tym kwestie dotyczące modelu oraz ustaleń i rekomendacji opracowane zostały na podstawie przepisów dotychczasowych.

Przedmiotowa strategia zawiera wszystkie obowiązkowe elementy, które wpisują się w strukturę dokumentu wynikające z ustawy o samorządzie gminnym. Dokument został opracowany zgodnie z zaleceniami zawartymi w poradniku: Strategia rozwoju krok po kroku – podręcznik dla gmin oraz z obowiązującymi (w tym przejściowymi) przepisami prawa, w tym również ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹⁰. Art. 6. ust. 2. przywołanej ustawy wskazuje, że projekt strategii rozwoju gminy podlega konsultacjom w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Zakres konsultacji wskazuje podjęta uchwała Rady Miejskiej w Dębicy, która określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji. Ponadto zgodnie z art. 10f. ust. 2. ustawy o samorządzie gminnym, projekt strategii przedkładany jest zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z późn. zm.

Metodyka opracowania strategii

Opracowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	<p>Pierwszym etapem prac było zgromadzenie danych i informacji zawartych w ogólnodostępnych raportach i dokumentach planistycznych i diagnostycznych na poziomie lokalnym, ponadlokalnym i regionalnym. Pozyskano również dane statystyczne zbierane przez Główny Urząd Statystyczny, Urząd Miejski w Dębicy, Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy oraz Miejską Komunikację Samochodową Sp. z o.o. w Dębicy.</p> <p>Następnie wyselekcjonowano istotne informacje i dokonano analizy danych zastanych. Równocześnie przeprowadzono badania ankietowe w formie papierowej i elektronicznego formularza ankietowego. Badania trwały od 22.03.2023 r. do 13.04.2023 r. i prowadzone były wśród mieszkańców miasta w celu poznania ich opinii na temat warunków życia w Dębicy. Dzięki temu poznano potrzeby i oczekiwania lokalnej społeczności co do dalszego rozwoju miasta.</p> <p>Dodatkowo przeprowadzono analizę porównawczą Dębicy z wybranymi miastami leżącymi w województwie podkarpackim. Szczegółowe informacje dotyczące stanu miasta zawarto w części diagnostycznej opracowanej na potrzeby stworzenia dokumentu Strategii.</p>
Analiza SWOT	<p>Analiza powstała na bazie wcześniej opracowanej diagnozy. Polegała ona na przedstawieniu silnych i słabych stron miasta oraz szans i zagrożeń wynikających z otoczenia zewnętrznego.</p>
Opracowanie misji i wizji	<p>Misja nakreśla ogólny kierunek działań miasta, jest uzasadnieniem przyjęcia określonych celów strategicznych. Wizja stanowi natomiast opis pożądanego stanu Dębicy w perspektywie długookresowej. Zostały one wypracowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę oraz badania ankietowe.</p>
Sformułowanie celów i kierunków działań	<p>Zgodnie z dobrymi praktykami w dziedzinie planowania strategicznego oraz przepisami ustawy o samorządzie gminnym, wyodrębniono trzy obszary planowania: w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz wyznaczono cele strategiczne w obrębie tych obszarów. Stanowią one przede wszystkim odpowiedź na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym, a ich zdefiniowanie pozwoliło na określenie kierunków działań. Odnoszą się ponadto bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji miasta.</p>
Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego	<p>Model funkcjonalno-przestrzenny gminy stanowi zilustrowanie założeń opracowywanego dokumentu i prezentuje główne elementy strategii. Jego forma graficzna przyczynia się</p>

gminy oraz rekomendacji w tym zakresie		do łatwiejszego odbioru określonych kierunków rozwoju i wypracowanej wizji.
Opracowanie części wdrożeniowej		Opracowanie części wdrożeniowej stanowi ostatni etap prac nad strategią. Część wdrożeniowa zawiera m.in. szczegółowe informacje na temat mechanizmów takich jak monitoring, ewaluacja i aktualizacja. Ponadto, w tej części określono np. podmioty zaangażowane w realizację strategii, zasady współpracy lub wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych. Strategia określa także ramy finansowe i źródła finansowania, które ułatwiają ocenę możliwości jej realizacji.
Konsultacje i opiniowanie projektu strategii		Podmiotami uprawnionymi do zaopiniowania strategii są sąsiednie gminy i ich związki, lokalni partnerzy społeczno-gospodarczy, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Rzeszowie, Zarząd Województwa Podkarpackiego, a także mieszkańcy, którzy wyrazili chęć zgłoszenia swoich uwag do projektu strategii.
Przeprowadzenie procedury środowiskowej		Zapisy strategii podlegają weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie. Pozwala to ocenić, czy zaproponowane przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w wystarczającym stopniu i czy możliwe jest odstępianie od przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko.

2. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Rozdział odnosi się do art. 10f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.): Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

Przedmiotowa strategia wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów planistycznych, szczególnie tych na poziomie krajowym i regionalnym oraz wykazuje spójność z dokumentami niższego szczebla. Poniżej wykazano komplementarność dotyczącą wybranych dokumentów; w szczególności skupiono się na kluczowym dokumencie strategicznym regionu czyli Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030. Wskazano także dokumenty lokalne wpisujące się w założenia strategiczne niniejszego dokumentu. Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030 wykazuje komplementarność z dokumentami takimi jak m.in.:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego,
- Strategia Rozwoju Ponadlokalnego „Dorzecze Wisłoki” na lata 2022-2030¹¹,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dębica,
- Plan Adaptacji do Zmian Klimatu dla Miasta Dębica (w trakcie opracowania¹²),
- Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego,
- Lokalny Program Rewitalizacji Dębicy 2016-2023.

Ponadto niniejszy dokument jest komplementarny wobec zapisów Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły oraz Planu przeciwdziałania skutkom suszy – więcej informacji na ten temat znajduje się w części diagnostycznej do Strategii Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030. Dokumentem, z zapisami którego korespondować będą plany zawarte w niniejszej strategii będzie Strategia ZIT dla Dębicko – Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego (w trakcie opracowania).

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.; SOR) stanowi aktualizację średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia

¹¹ Obowiązująca od dnia 27.06.2023 r.

¹² Stan na styczeń 2024 r.

2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz stanowi podstawę do wprowadzenia zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych. Dokument określa podstawowe uwarunkowania, cele oraz kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie do 2020 i w perspektywie 2030 roku. Głównym celem SOR jest „tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030
1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	CS 1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	CS 2. Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań CS 4. Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	CS 2. Wysokiej jakości usługi publiczne – dostosowane do współczesnych wyzwań i potrzeb mieszkańców

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 stanowi podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej Polski w perspektywie roku 2030. Przedstawia zbiór wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju, określa ramy prowadzenia polityki regionalnej.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030
1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	CS 1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	CS 2. Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań

Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030¹³ pełni najistotniejszą rolę przy opracowywaniu strategii dla miast i gmin w województwie podkarpackim. Do jej zapisów odniesiono się także w rozdziale 3 niniejszej strategii, wskazując obszary strategicznej interwencji, w które wpisuje się miasto Dębica. We wspomnianej strategii zdefiniowano cele i priorytety rozwojowe takie jak:

1. Gospodarka i nauka – wzmacnianie potencjału regionalnej gospodarki oraz zwiększanie udziału nauki i badań dla innowacyjnego i zrównoważonego rozwoju społeczno- gospodarczego województwa.

¹³ Uchwała nr XXVII/458/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030 – Dz. Urz. Woj. Podk. z 2020 r. poz. 3871

- 1.1. Nauka, badania i szkolnictwo wyższe wspierające gospodarkę,
 - 1.2. Inteligentne specjalizacje województwa,
 - 1.3. Konkurencyjność gospodarki poprzez innowacje i nowoczesne technologie,
 - 1.4. Gospodarka cyrkularna (gospodarka obiegu zamkniętego).
2. Kapitał ludzki i społeczny – wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój regionu oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców.
- 2.1. Edukacja,
 - 2.2. Regionalna polityka zdrowotna,
 - 2.3. Kultura i dziedzictwo kulturowe,
 - 2.4. Rynek pracy,
 - 2.5. Społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny,
 - 2.6. Włączenie społeczne,
 - 2.7. Aktywny styl życia i sport.
3. Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska – rozbudowa infrastruktury służącej rozwojowi oraz optymalizacja wykorzystania zasobów naturalnych i energii przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego.
- 3.1. Bezpieczeństwo energetyczne i OZE,
 - 3.2. Rozwój infrastruktury transportowej oraz integracji międzygałęziowej transportu publicznego,
 - 3.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz rozwój transportu publicznego,
 - 3.4. Rozwój infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej w regionie,
 - 3.5. Rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności gospodarczej i turystyki,
 - 3.6. Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń antropogenicznych,
 - 3.7. Zapobieganie i minimalizowanie skutków zagrożeń antropogenicznych,
 - 3.8. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.
4. Dostępność usług – zwiększenie dostępu obywateli do usług publicznych i podniesienie standardu ich świadczenia dla poprawy jakości życia i wzmacniania procesów rozwojowych.
- 4.1. Poprawa dostępności do usług publicznych poprzez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych,
 - 4.2. Planowanie przestrzenne wspierające aktywizację społeczności i aktywizacja obszarów zdegradowanych,
 - 4.3. Wsparcie instytucjonalne i poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,

4.4. Budowanie i rozwój partnerstwa dla rozwoju województwa,

4.5. Współpraca ponadregionalna i międzynarodowa.

Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030	Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030
Cel 1. Gospodarka i nauka – wzmacnianie potencjału regionalnej gospodarki oraz zwiększanie udziału nauki i badań dla innowacyjnego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego województwa	CS 1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy
Cel 2. Kapitał ludzki i społeczny – wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój regionu oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców	CS 3. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, wzmacnianie wspólnoty lokalnej i tożsamości dębiczian
Cel 3. Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska – rozbudowa infrastruktury służącej rozwojowi oraz optymalizacja wykorzystania zasobów naturalnych i energii przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego	CS 4. Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy CS 5. Dębica miastem neutralnym klimatycznie
Cel 4. Dostępność usług – zwiększenie dostępu obywateli do usług publicznych i podniesienie standardu ich świadczenia dla poprawy jakości życia i wzmacniania procesów rozwojowych	CS 2. Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego Perspektywa 2030¹⁴

definiuje zasadnicze uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju województwa, a także jego strukturę przestrzenną. Jest głównym dokumentem planistycznym wyznaczającym cele strategiczne województwa w układzie przestrzennym. W dokumencie wskazano kierunki działań odnoszące się do sześciu dziedzin: osadnictwa, środowiska, infrastruktury społeczno-gospodarczej, komunikacji, infrastruktury technicznej oraz obronności i bezpieczeństwa państwa.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego „Dorzecze Wisłoki” na lata 2022-2030

Strategia powstała z inicjatywy jednostek samorządu terytorialnego tworzących „Dorzecze Wisłoki”, na podstawie porozumienia zawartego w dniu 6 grudnia 2021 r. Dokument koncentruje się na obszarach, które mają istotne znaczenie z punktu widzenia rozwoju obszaru. Wizją rozwoju jest „Zrównoważona transformacja w kierunku zielonego ładu”, która realizowana będzie przez cztery cele.

¹⁴ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr LIX/930/18 z dnia 27 sierpnia 2018r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego z dnia 18 września 2018r. poz. 3937 obowiązuje od dnia 3 października 2018r.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego „Dorzecze Wisłoki” na lata 2022-2030	Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030
Cel 1. — Infrastruktura i usługi społeczne odpowiadające oczekiwaniom mieszkańców i wyzwaniom przyszłości	CS 2. Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań
Cel 2. — Bardziej konkurencyjna gospodarka wykorzystująca endogeniczny potencjał obszaru, w szczególności walory turystyczne Dorzecza Wisłoki	CS 1 Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy CS 2 Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań CS 4 Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy
Cel 3. — Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego oraz poprawa bezpieczeństwa energetycznego	CS 5 Dębica miastem neutralnym klimatycznie
Cel 4. — Bezpieczna i nowoczesna infrastruktura zapewniająca warunki dla zrównoważonego rozwoju	CS 2 Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań CS 4 Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Dębica¹⁵ - jest ważnym dokumentem planistycznym w zakresie zagospodarowania przestrzennego i stanowi bazę do tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium określa racjonalne zasady kształtowania przestrzeni w poszczególnych sferach miasta.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Dębica	Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030
Szczegółowe zasady prowadzenia polityki przestrzennej na terenie miasta Dębica określone w studium	CS 1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy CS 4. Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego

Jest to dokument strategiczny, którego celem jest poprawa dostępności transportowej dla mieszkańców w DROF. Plan został przyjęty przez wszystkie rady miast i gmin tworzących Dębicko – Ropczycki Obszar Funkcjonalny w grudniu 2023 r. Wizja rozwoju zrównoważonej mobilności skupiona jest na efektywnych i przyjaznych dla środowiska systemów transportowych, odpowiadających potrzebom mieszkańców. Z założeniami planu koresponduje Cel strategiczny 2 Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań.

¹⁵ Studium zostało uchwalone przez Radę Miejską w Dębicy uchwałą nr XLI/320/98 z dnia 16 czerwca 1998 r. Ostatnią - VII zmianę Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Dębica wprowadziła uchwała nr XXXV/377/2017 r. Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 26 czerwca 2017 r.

Lokalny Program Rewitalizacji Dębicy 2016-2023¹⁶ - obowiązywał do końca roku 2023, jego celem było wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego, ograniczenie wykluczenia społecznego i poprawę jakości życia mieszkańców. Nakierowany był na działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz środowiskowej.

Lokalny Program Rewitalizacji Dębicy 2016-2023	Strategia Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030
Cel 1. Wysoki poziom integracji i rozwoju społeczności lokalnej	CS 3. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, wzmacnianie wspólnoty lokalnej i tożsamości dębiczian
Cel 2. Wysoki poziom atrakcyjności gospodarczej	CS 1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy
Cel 3. Wysokiej jakości warunki życia mieszkańców w wspólnie zagospodarowanej i dostępnej przestrzeni publicznej	CS 2. Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań CS 4. Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy

3. OSI w strategii rozwoju województwa, a zakres planowanych działań gminy

Rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.): strategia rozwoju gminy określa w szczególności obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.), wraz z zakresem planowanych działań.

Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 definiuje obszary, które powinny zostać objęte strategiczną interwencją. Wśród nich znajdują się także obszary krajowe takie jak Wschodnia Polska, obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, stanowiące tzw. OSI (obszar strategicznej interwencji) na poziomie krajowym. **Miasto Dębica wpisuje się w dwa OSI krajowe: Wschodnia Polska oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.** Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 całe województwo podkarpackie znajduje się w obszarze OSI Wschodnia Polska, zatem dotyczy to również Dębicy. Dodatkowo wskazana strategia podzieliła miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze na 4 typy: miasta kryzysowe, miasta obniżającego się potencjału, miasta stagnujące i zagrożone marginalizacją.

W województwie Podkarpackim wyróżniono 11 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Dębica została zaliczona do miast obniżającego się potencjału¹⁷.

¹⁶ <https://debica.pl/dokumenty-strategiczne/lokalny-program-rewitalizacji-debicy-2016-2023-2/> - Załącznik do uchwały XXXII/263/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r.

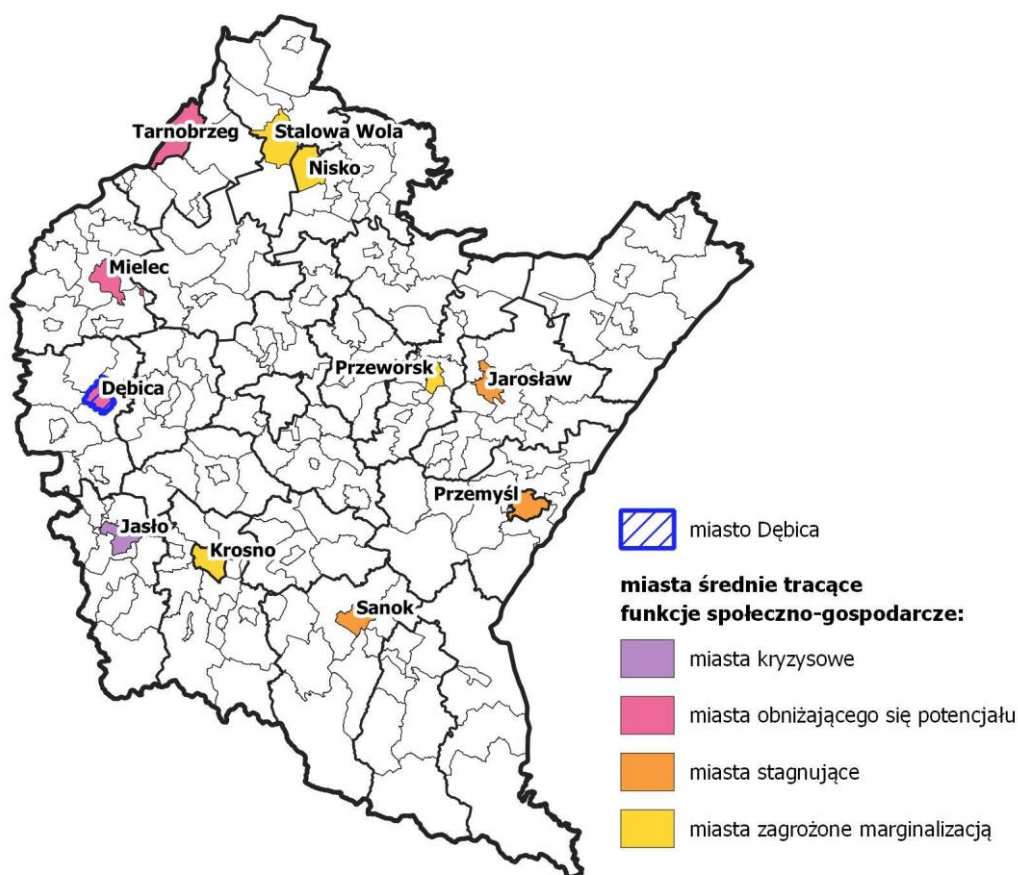
¹⁷ Miasta obniżającego się potencjału - silne powiększanie niekorzystnego dystansu, umiarkowanie zła sytuacja społeczno-gospodarcza.

Rysunek 1. OSI krajowe - Polska Wschodnia z uwzględnieniem położenia miasta Dębica

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030 oraz Programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027.

Rysunek 2. OSI miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze z podziałem na typy miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030

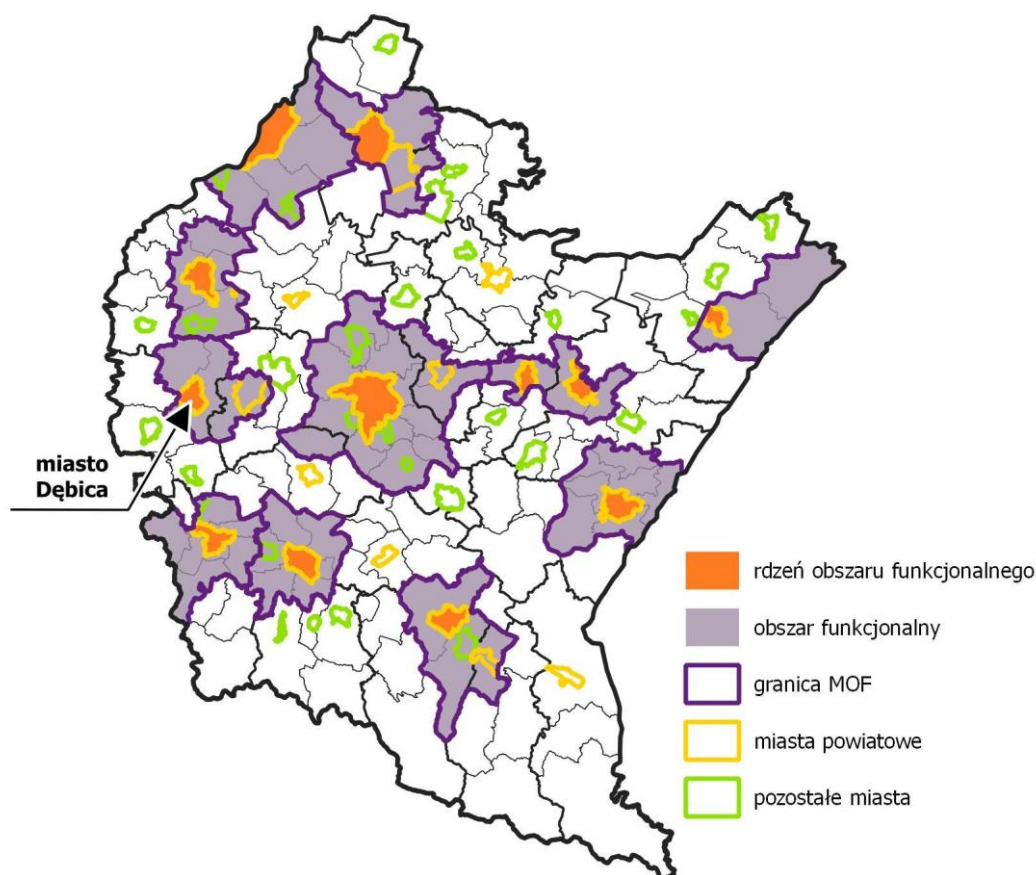
W strategii wojewódzkiej wyróżniono także następujące OSI regionalne:

- 7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego,
- 7.2. Funkcje metropolitalne Rzeszowa oraz jego obszaru funkcjonalnego,
- 7.3. Obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju,
- 7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku.

Miasto Dębica wpisuje się w jedno regionalne OSI - 7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego. Dębica jest jednym z ważniejszych ośrodków miejskich w województwie podkarpackim, stanowi centrum administracyjne, gospodarcze, usługowe i kulturowe dla mieszkańców regionu. Pełni funkcje przemysłowe, oparte przede wszystkim o przemysł gumowy i chemiczny. Dobra dostępność komunikacyjna sprzyja rozwojowi usług transportowych i przedsiębiorstw o skali międzynarodowej. Strategia wojewódzka zakłada, że Dębica, Mielec oraz Ropczyce mają stworzyć układ multipolarny, poprzez rozwój wzajemnych powiązań społeczno-gospodarczych. Ponadto Dębica tworzy Dębicko – Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego (DROF), w skład którego wchodzi Miasto Dębica, Gmina Ropczyce, Gmina Dębica oraz Gmina Żyraków. Dębica jest naturalnym biegunem wzrostu

województwa, szczególnie dla gmin, z którymi tworzy obszar funkcjonalny. Istotne jest zatem wykorzystanie tego potencjału, rozwój w oparciu o przynależność do DROF i wykorzystanie instrumentu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT). W tym celu gminy tworzące DROF w dniu 7 lipca 2023 r. zawarły Porozumienie międzygminne w sprawie powołania Związku ZIT i określenia zasad współpracy jednostek samorządu terytorialnego Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego w celu realizacji zadań w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Rysunek 3. OSI miejskie obszary funkcjonalne z uwzględnieniem położenia miasta Dębica

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030

Poniżej przedstawiono OSI wskazane w strategii województwa wraz z zaplanowanym zakresem działań, w jakie wpisuje się Dębica:

Obszar Strategicznej Interwencji	Zakres działań
<p>7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • umocnienie pozycji biegunów wzrostu w oparciu o ich potencjał w celu podniesienia ich pozycji w hierarchii ośrodków rozwoju na poziomie regionu i kraju; • podejmowanie działań przeciwdziałających pogarszaniu się sytuacji społeczno-ekonomicznej w sytuacji ewentualnego zastoju gospodarczego, wynikającego z uwarunkowań kryzysowych, w tym epidemii COVID-19 w 2020 r.; • wzmocnienie rdzeni biegunów wzrostu w zakresie realizowanych funkcji miastotwórczych; • zachowanie policentrycznej struktury osadniczej umożliwiającej rozpowszechnianie efektów działań rozwojowych na obszar całego województwa; • wsparcie biegunów wzrostu w zakresie wykorzystania potencjałów endogenicznych; • tworzenie układów multipolarnych uwzględniających rozprzestrzenianie się procesów rozwojowych ponad granicami administracyjnymi; • rozwój kapitału ludzkiego poprzez poprawę jakości edukacji oraz zróżnicowanie oferty edukacyjnej i popularyzującą naukę z wykorzystaniem innowacji; • rozwój usług publicznych i podniesienie ich jakości, m.in. w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego; • poprawa ładu przestrzennego obszaru poprzez integrację planowania przestrzennego; • poszerzenie oferty kulturalnej i zwiększenie udziału mieszkańców w życiu kulturalnym regionu; • wykorzystanie potencjału turystycznego ośrodków poprzez kreowanie różnorodnych produktów turystycznych; • wsparcie uczelni oraz szkół poprzez włączanie ich w lokalne i regionalne programy promocji, a także uwzględnienie ich funkcjonowania w ofertach inwestycyjnych.
	<p>7.1.2. Rozwój potencjału gospodarczego miast ze szczególnym uwzględnieniem biegunów wzrostu wraz z rozprzestrzenianiem trendów rozwojowych na otaczające je obszary funkcjonalne oraz wiejskie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzmocnianie sieci ciężkich grawitacyjnych miast regionu stanowiących szansę do stworzenia sieci stymulowania przepływu procesów rozwojowych; • rozwój obszarów dla potencjalnych inwestorów pod kątem możliwości rozwoju stref działalności gospodarczej; • wspieranie rozwoju strefy działalności gospodarczej w kierunku powstawania i efektywnego funkcjonowania przedsiębiorstw wraz z oddziaływaniem na obszary wiejskie; • kreowanie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie wartości PKB poprzez rozwój sektora usług i przedsiębiorstw; • dywersyfikacja gospodarki biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych celem wzmocnienia funkcji gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem

Obszar Strategicznej Interwencji	Zakres działań
	<p>możliwego okresu regresu gospodarczego w wymiarze ponadregionalnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zniwelowanie istniejących barier transgranicznych i zacieśnienie współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami z Ukrainy i Słowacji; • wprowadzenie w ośrodkach miejskich rozwiązań wpisujących się w ideę Smart City; • kształtowanie miejskich terenów zieleni w nawiązaniu do idei: „zielone miasta”; • wsparcie rozwoju biegunów wzrostu z wykorzystaniem ich potencjału turystycznego i rekreacyjnego.
7.1.3. Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie spójności terytorialnej obszarów funkcjonalnych budowę, rozbudowę oraz modernizację infrastruktury kolejowej; • podniesienie bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez budowę obwodnic i odciążenie centrów miast od przeciążeń wynikających z transportu indywidualnego i komunikacji publicznej; • modernizacja i rozwój infrastruktury dróg lokalnych w celu zwiększenia spójności obszarów funkcjonalnych miast; • rozwój transportu publicznego, w tym poprzez modernizację i rozwój infrastruktury w celu efektywniejszego przemieszczania się wewnątrz obszarów funkcjonalnych oraz między nimi; • wspieranie systemu zrównoważonego transportu wraz węzłami intermodalnymi typu P&R, B&R; • rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się na krótkich odcinkach oraz służących rekreacji.
7.1.4. Rozwój miast powiatowych i miast mniejszych	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa i rozwój warunków prowadzących do dynamizacji przedsiębiorczości w oparciu o potencjalne specjalizacje gospodarcze ośrodka miejskiego; • wzmacnianie powiązań funkcjonalnych w celu przywrócenia roli ośrodka w układzie osadniczym; • zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców poprzez rozwój kompetencji zawodowych; • modernizacja przestrzeni miejskiej umożliwiającej wykorzystanie potencjałów i zasobów miast, w tym turystycznych i wypoczynkowo-rekreacyjnych; • poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzrost dostępu do usług publicznych; • rozwój kapitału społecznego i wzmocnienie tożsamości regionalnej poprzez zaangażowanie mieszkańców w procesy rozwojowe; • poprawa jakości zarządzania poprzez współpracę z innymi samorządami terytorialnymi; • podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i poprawy stanu środowiska; • poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji oraz związanego z nim zjawiska smogu; • kreowanie instrumentów przyciągających do osiedlania się w miastach, w szczególności osób młodych i wykształconych;

Obszar Strategicznej Interwencji	Zakres działań
	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie możliwości programowych i finansowych UE w obszarze polityki miejskiej; • dostosowanie sieci usług i zagospodarowania przestrzennego do zmian demograficznych; • niwelowanie barier transportowych poprzez rozwój systemów transportu zbiorowego pomiędzy ośrodkami miejskimi a sąsiednimi obszarami wiejskimi oraz innymi ważnymi ośrodkami miejskimi; • rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się.

4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Rozdział odnosi się do art. 10e, ust.3 pkt. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Zgodnie z postanowieniami art. 69 ust. 2 Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw¹⁸, do spraw dotyczących opracowania i uchwalania strategii rozwoju gminy albo ich zmian, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. W związku z tym kwestie dotyczące modelu oraz ustaleń i rekomendacji opracowane zostały na podstawie przepisów dotychczasowych.

W niniejszym rozdziale przedawniono model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Dębica w formie tekstowej i graficznej.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

W hierarchii sieci osadniczej województwa podkarpackiego Dębica stanowi ośrodek lokalny i jest wskazany jako miasto o dobrych podstawach rozwoju. Miasto posiada podział na 11 osiedli: Centrum, Gawrzyłowa, Kawęczyn-Pana Tadeusza, Kępa-Wolica, Krakowska-Południe, Krakowska-Północ, Rzeszowska-Południe, Rzeszowska-Północ, Słoneczne, Świętosława, Mickiewicza.

System powiązań przyrodniczych

Zgodnie z opracowaniem mapy korytarzy ekologicznych Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży z 2012 roku przez teren Dębicy przebiega sieć korytarzy ekologicznych będących częścią Korytarza

¹⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1688.

Południowego Polski. Ich przebieg jest ściśle powiązany z występowaniem dużych kompleksów leśnych występujących w południowej części miasta.

Znaczna część terenów zielonych Dębicy objęta jest prawną ochroną przyrody. Wśród najważniejszych obszarów cennych przyrodniczo należy wymienić:

- Specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000 – Las nad Braciejową (PLH180023), Dolna Wisłoka z Dopływami (PLH180053),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Strzyżowskiego, Jastrzębsko-Żdzarski Obszar Chronionego Krajobrazu

W celu dalszej ochrony terenów cennych przyrodniczo oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju miasta projektowane są następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody „Las Wolica”,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Doliny Wisłoki,
- Poszerzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pogórza Strzyżowskiego.

Głównym elementem sieci hydrograficznej jest rzeka Wisłoka stanowiąca północno-zachodnią granicę miasta. Wzdłuż całej długości rzeki występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Ze względu na obecność zagrożenia powodziowego od strony Wisłoki oraz zagrożenia osuwiskowego w części południowej miasta, występują na tych terenach ograniczenia w zagospodarowaniu.

Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Dębica cechuje się korzystnym położeniem, jeśli chodzi o dostępność komunikacyjną. Podstawowy układ drogowy miasta tworzą:

- droga krajowa nr 94,
- droga wojewódzka nr 985,
- drogi powiatowe i gminne.

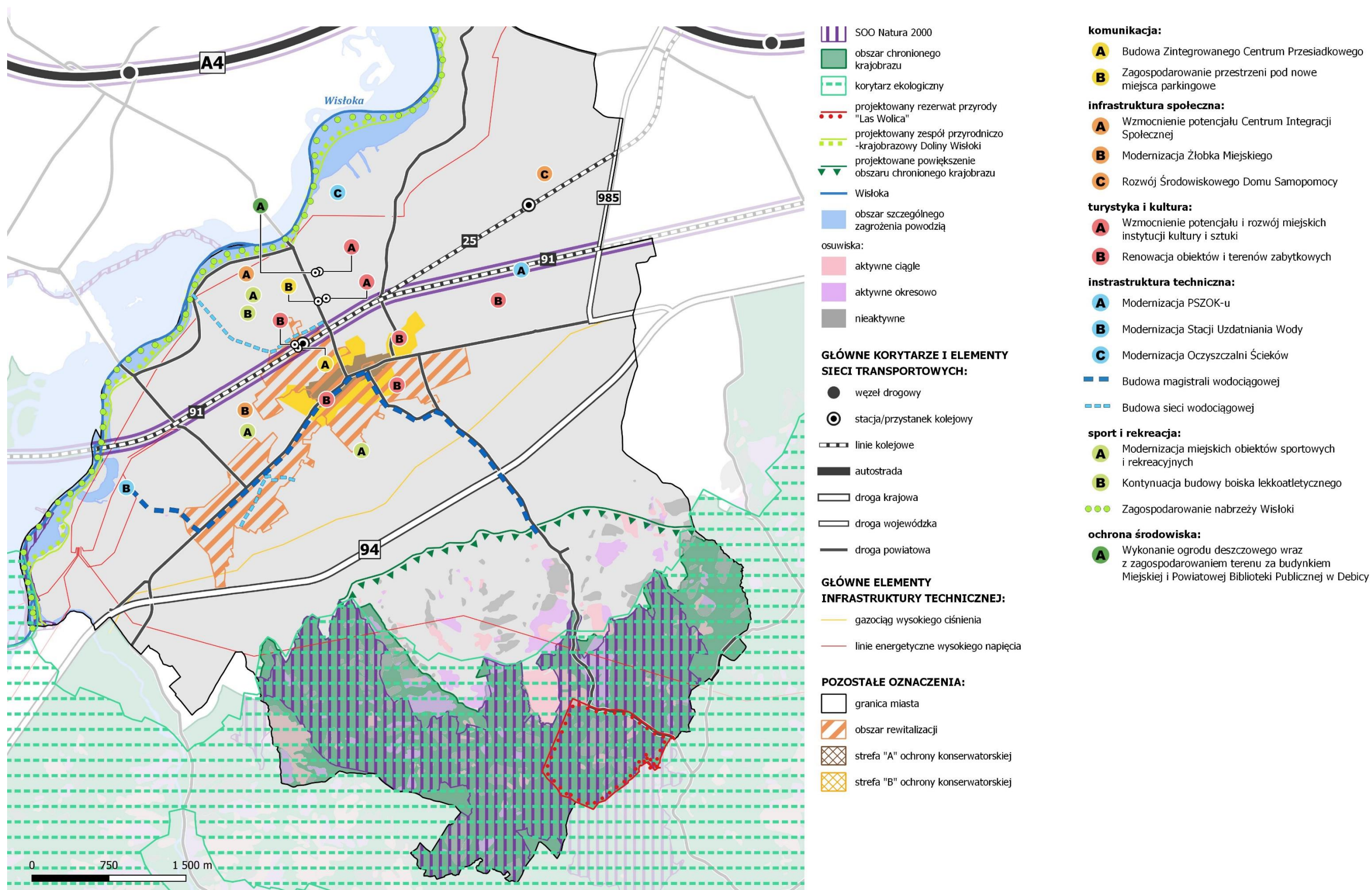
W bezpośrednim otoczeniu miasta przebiega autostrada A4. Główną osią transportu kolejowego o znaczeniu międzynarodowym jest magistrala kolejowa E30 (element transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T), którą na obszarze Dębicy stanowi linia kolejowa nr 91 relacji Kraków Główny Osobowy- Medyka- granica państwa. Układ kolejowy uzupełnia linia kolejowa nr 25.

Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Przez teren Dębicy przebiegają sieci infrastruktury technicznej o znaczeniu kluczowym dla funkcjonowania regionu, w tym linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia oraz gazociągów wysokiego ciśnienia. Aktualny stopień uzbrojenia oraz obsługi obszarów zabudowanych miasta można uznać za zadowalający w zakresie zaopatrzenia w wodę, gaz oraz energię elektryczną, jednakże sieć wodno-kanalizacyjna wymaga dalszego rozwoju i modernizacji.

Infrastruktura społeczna zapewnia mieszkańcom dostęp do różnorodnych usług publicznych takich jak oświata, opieka zdrowotna, administracja publiczna, kultura i rekreacja. W zakresie oświaty i wychowania Dębica posiada dobrze rozwiniętą bazę edukacyjną. Na terenie miasta funkcjonuje żłobek miejski wraz z dwiema filiami, 11 przedszkoli miejskich, 10 publicznych szkół podstawowych oraz liczne szkoły ponadpodstawowe. Natomiast miasto nie oferuje kształcenia na poziomie studiów wyższych. W Dębicy funkcjonuje szpital powiatowy oraz sieć przychodni podstawowej opieki zdrowotnej. Działaniami z obszaru pomocy społecznej zajmuje się głównie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy. Podstawową instytucją kulturalną jest Miejski Ośrodek Kultury w Dębicy wraz z placówkami: Dom Kultury Mors, Dom Kultury i Kino Śnieżka oraz Galerii Sztuki.

Rysunek 4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: opracowanie własne.

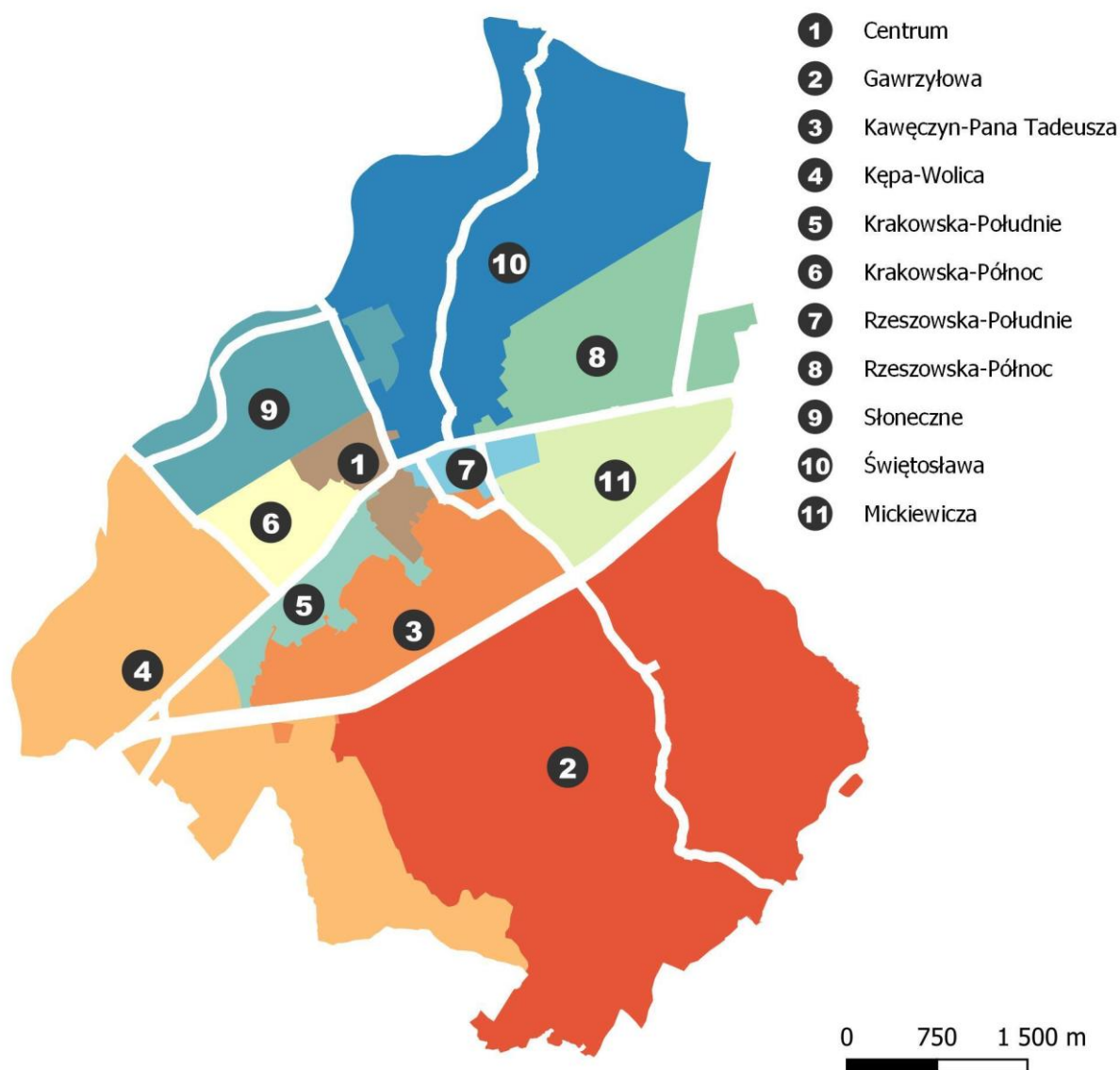
5. Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych

Rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.), wskazującego, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z późn. zm.), przygotowanej na potrzeby tej strategii.

Portret Dębicy

Miasto Dębica leży w powiecie dębickim, w województwie podkarpackim. Jest jednym z ważniejszych ośrodków administracyjno-gospodarczych regionu. Położone jest w pobliżu granicy z województwem małopolskim. Dzieli się na 11 osiedli, co przedstawia poniższa mapa.

Grafika 1 Schematyczny podział Dębicy na osiedla

Źródło: opracowanie własne.

Historia miasta sięga średniowiecza. Pierwsza wzmianka w źródłach pisanych dotycząca Dębicy pochodzi z 1293 r., a obecne miasto pojawiło się pod nazwą „Dambicha” Dębica była dużą i szybko rozwijającą się wsią o czym świadczy fakt, że w 1325 r. stanowiła siedzibę dekanatu leśnego położonego w Puszczy Sandomierskiej, do którego włączano poszczególne parafie. W 1358 r. król Kazimierz Wielki zezwolił na lokację miasta na prawie średzkim, co wraz z korzystnym położeniem sprawiło, że mimo konkurencji ze strony Pilzna czy Ropczyc, Dębica rozwijała się gospodarczo i demograficznie. Najazd Tatarów na początku XVI w. spowodował spalenie miasta i jego wyludnienie. Pomimo to, w XVI w. nastąpił również intensywny rozwój Dębicy, która była lokalnym ośrodkiem rzemiosła. W kolejnych latach miasto zostało zniszczone przez Szwedów, co wpłynęło na spowolnienie tempa rozwoju. W drugiej połowie XVII w. miasto zaczęło intensywnie się rozwijać. Na terenie Dębicy masowo osiedlali się Żydzi, którzy uzyskiwali znaczne wpływy w życiu gospodarczym miasta. W 1772 r. po pierwszym rozbiórce Polski, miasto znalazło się pod zaborem austriackim i zostało pozbawione praw miejskich m.in. z uwagi na małą liczbę mieszkańców. W XIX w. zbudowano linię kolejową łączącą Dębicę z Krakowem i Lwowem, co znacząco przyczyniło się do rozwoju gospodarczego miasta. W latach 30 XX w. Dębica znalazła się w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego, w ramach którego powstała m.in. fabryka gum jezdnych.

Miasto liczy około 43 tys. mieszkańców. Powierzchnia miasta wynosi 34 km², a gęstość zaludnienia w 2021 r. wyniosła 1 292 os/km². Pod względem lokalizacji Dębica znajduje się pomiędzy dwoma dużymi ośrodkami miejskimi – Rzeszowem i Krakowem, które są położone kolejno 46 km i 120 km od Dębicy. W bezpośrednim sąsiedztwie miasta przebiega autostrada A4.

Pod względem geograficznym Dębica leży na styku dwóch krain geograficznych – Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Karpackiego. Przez miasto przepływa rzeka Wisłoka, będącą prawym dopływem górnej Wisły. Przez lata determinowała ona rozwój osadnictwa, również w Dębicy, a obecnie stanowi istotny potencjał do wykorzystania turystycznego i rekreacyjnego. Największe kompleksy leśne znajdują się w południowej części miasta.

Na terenie miasta funkcjonuje wiele firm, szczególnie z obszaru przemysłu i produkcji. Jednym z największych podmiotów gospodarczych kojarzonych z miastem jest Firma Oponiarska Dębica S.A.¹⁹. Rozwój przedsiębiorstw wspiera m.in. Dębicki Park Przemysłowy, będący stowarzyszeniem, którego celem jest wsparcie rozwoju regionu i lokalnej przedsiębiorczości. Oprócz Dębickiego Parku Przemysłowego, na terenie miasta działa również Cech Rzemiosł Różnych czy Dębicki Klub Biznesu.

¹⁹ Od 1995 r. inwestorem strategicznym w Spółce jest amerykański koncern The Goodyear Tire & Rubber Company. https://www.debica.com.pl/o_firmie

Miasto jest istotnym ośrodkiem kulturalnym, w którym funkcjonują trzy samorządowe instytucje kultury takie jak Miejski Ośrodek Kultury, Muzeum Regionalne oraz Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna. Wymienione podmioty organizują szereg zajęć, imprez i warsztatów skierowanych do różnych grup wiekowych. Miasto wyróżnia się stosunkowo wysoką aktywnością w obszarze kultury i sportu na tle podobnych ośrodków miejskich.

Dębica w liczbach²⁰

Demografia	
Wybrane dane statystyczne	
43 698	Liczba mieszkańców w 2021 r. ²¹
-7,4%	Spadek liczby mieszkańców Dębicy w latach 2012-2021
-5,8%	Prognozowany spadek liczba mieszkańców w 2030 r. (prognoza GUS)
-3,2%	Spadek liczby ludności w okresie 2021-2030
-4,6	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w 2021 r.
-8,2	Saldo migracji na 1 000 ludności w 2021 r.
20,1%	Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w liczbie mieszkańców ogółem
Kultura i rekreacja	
Wybrane dane statystyczne	
110	Liczba imprez zorganizowanych w 2021 r.
30 227	Liczba uczestników imprez w 2021 r.
2 213	Liczba zwiedzających Muzeum Regionalne w 2021 r.
35 tys.	Liczba wizyt w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w 2021 r.
159	Liczba stowarzyszeń, organizacji i fundacji w 2021 r.
1,1 mln zł	Kwota dotacji przekazana na zadania zlecone organizacjom pozarządowym w 2021 r.
3 374	Księgozbiór bibliotek na 1 000 mieszkańców w 2021 r.
Edukacja	
Wybrane dane statystyczne	
33,2%	Odsetek dzieci do lat 3 objętych opieką żłobkową w 2021 r.
120,9%	Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2021 r.
10	Liczba publicznych szkół podstawowych w 2021 r.
3 895	Liczba uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2021/2022
5	Liczba liceów ogólnokształcących

²⁰ Źródło: BDL GUS.

²¹ Według danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Dębicy, liczba ludności w 2021 r. wynosiła 43 219. Statystyki miasta uwzględniają liczbę mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy, natomiast dane GUS uwzględniają stałych mieszkańców z wyjątkiem tych mieszkańców, którzy wyjechali na ponad 3 miesiące do innej gminy w kraju, osoby przybyłe z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące oraz stałych mieszkańców przebywających czasowo za granicą.

4	Liczba techników
3	Liczba szkół branżowych

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Wybrane dane statystyczne

836	Liczba rodzin objęta pomocą społeczną w 2022 r.
-40%	Spadek liczby rodzin objętych pomocą w latach 2017-2022
83%	Wzrost kosztów utrzymania osób w Domach Pomocy Społecznej w okresie 2017-2022
93	Liczba osób w DPS w 2022 r.
186	Liczba osób korzystających w usług opiekuńczych w 2022 r.
419	Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w 2021 r.

Gospodarka i rynek pracy

Wybrane dane statystyczne

4 709	Liczba podmiotów gospodarczych w 2022 r.
11%	Wzrost liczby podmiotów w latach 2018-2022
19 321	Liczba osób pracujących w 2021 r. (w podmiotach zatrudniających co najmniej 10 pracowników)
954	Liczba osób bezrobotnych w 2021 r.
-35%	Spadek liczby bezrobotnych w okresie 2017-2021
106	Liczba podmiotów wpisanych do REGON na 1 000 mieszkańców w 2021 r.

Finanse samorządowe

Wybrane dane statystyczne

250 mln zł	Dochody budżetu w 2021 r.
231 mln zł	Wydatki budżetu w 2021 r.
51,8%	Udział dochodów własnych w 2021 r.
5 724 zł	Dochody na 1 mieszkańca w 2021 r.

Przestrzeń i środowisko

Wybrane dane statystyczne

11%	Odsetek powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2021 r.
20,7%	Lesistość miasta
147,2 kg	Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca w 2021 r.
32 ug/m ³	Średnioroczne stężenie pyłu PM10 w 2021 r.
55	Liczba dni w 2021 r., w którym odnotowano przekroczenia dobowe stężeń pyłu PM10

42,5%

Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów z gospodarstw domowych w 2021 r.

Sfera techniczna	
Wybrane dane statystyczne	
98,3%	Odsetek ludności korzystającej z wodociągu w 2022 r. ²²
98,4%	Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji w 2022 r. ²³
95,2%	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2021 r.
16 118	Liczba mieszkań w mieście w 2021 r.
234	Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne w 2021 r.
996 tys.	Liczba pasażerów MKS w 2022 r.
825 tys.	Liczba zrealizowanych wozokilometrów na terenie miasta w 2022 r.
15,5 km	Długość ścieżek rowerowych w 2021 r.

Dębica na tle innych ośrodków miejskich

W diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta przeprowadzono analizę wskaźnikową miasta z podobnymi ośrodkami miejskimi, takimi jak: Jasło, Jarosław, Tarnobrzeg. Do analizy wykorzystano dane za lata 2017-2021. Wśród głównych kryteriów jakimi kierowano się przy wyborze miast do porównania było podobieństwo względem pełnionych funkcji w strukturze osadniczej województwa podkarpackiego oraz liczba mieszkańców nieprzekraczająca 50 tys. (miasta średnie). Warto zaznaczyć, że przeprowadzona analiza bazuje przede wszystkim na wskaźnikach, a więc obiektywnych danych liczbowych – w niektórych kwestiach przedstawiono subiektywną opinię na temat miast, ze względu na brak konkretnych danych statystycznych (np. atrakcyjność komunikacyjna miast, dostępność bazy sportowej). Nie jest to szczegółowa analiza jakościowa, która w pełni oddałaby sytuację w porównywanych miastach, jednakże można na jej podstawie wysnuć wnioski, pozwalające wskazać przewagi konkurencyjne Dębicy oraz jej słabe strony względem porównywanych jednostek.

Poniżej przedstawiono wybrane wnioski wynikające z analizy porównawczej:

²² Źródło: Wodociągi Dębickie sp. z o.o.

²³ Źródło: Wodociągi Dębickie sp. z o.o.

■	Wszystkie miasta w zestawieniu cechują się niekorzystną sytuacją demograficzną – we wszystkich odnotowano spadek liczby mieszkańców, jednakże w Dębicy spadek ten był najniższy wynosząc 7,4%. Najgorsza sytuacja wystąpiła w Jarosławiu, gdzie spadek liczby mieszkańców osiągnął 8,8%.
■	Dębica posiada najkorzystniejszą strukturę ekonomiczną mieszkańców biorąc pod uwagę porównywane miasta. Odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym był najniższy w Dębicy lecz negatywna dynamika zmian była najwyższa, co wskazuje na stosunkowo szybkie starzenie się społeczności lokalnej.
■	Dębica cechuje się ujemnym saldem migracji i przyrostem naturalnym, podobnie jak pozostałe miasta w zestawieniu. Zarówno w przypadku migracji jak i przyrostu, wskaźniki dla Dębicy wypadają nieco lepiej na tle pozostałych trzech miast.
■	Miasto nie odbiega pod względem opieki żłobkowej i przedszkolnej w porównaniu do analizowanych jednostek. Dębica wypada jednak gorzej pod względem liczby absolwentów szkół branżowych i techników (a więc potencjalnej grupy młodych pracowników) w stosunku do liczby mieszkańców ogółem – znacznie korzystniejszy wskaźnik odnotowano w Jarosławiu i Jaśle. Należy także zaznaczyć, że Dębica to jedyne miasto w zestawieniu, które nie oferuje na swoim terenie kształcenia na poziomie studiów wyższych.
■	Dębica cechuje się stosunkowo niską aktywnością społeczną – liczba podmiotów trzeciego sektora działająca na terenie miasta jest stosunkowo niewielka biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców. Pozostałe miasta w zestawieniu wypadają pod tym względem znacznie korzystniej, szczególnie Tarnobrzeg. W latach 2020-2021 Dębica przekazała najmniejszą kwotę dotacji na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe – biorąc pod uwagę odsetek tej kwoty w wydatkach budżetowych, Dębica także wypada najmniej korzystnie na tle porównywanych miast.
■	Liczba podmiotów gospodarczych w stosunku do liczby mieszkańców jest dość niska w Dębicy na tle miast w zestawieniu, podobnie jak liczba osób fizycznych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Może to oznaczać niższy poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców miasta. Warto jednak zaznaczyć, że większość nowopowstających podmiotów w analizowanych miastach to mikroprzedsiębiorcy.
■	Dębica wyróżnia się stosunkowo dużą liczbą osób pracujących w stosunku do liczby mieszkańców – dane dotyczą wyłącznie firm zatrudniających co najmniej 10 pracowników. Także odsetek bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym był w Dębicy znacznie niższy niż w pozostałych porównywanych miastach.
■	Atutem Dębicy jest jej lokalizacja – blisko autostrady, pomiędzy Tarnowem a Rzeszowem. Posiada także połączenie kolejowe i liczną sieć dróg. Pod tym względem w najgorszej sytuacji znajduje się Jasło, które jest oddalone od głównych szlaków komunikacyjnych.
■	Dębica negatywnie wyróżnia się pod względem powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – tylko niewielki odsetek powierzchni jest objętych planami. Może to powodować chaos urbanizacyjny i niekorzystnie wpływać na jakość przestrzeni publicznych w mieście.

■	Pod względem komunikacyjnym, Dębica wypada korzystnie – zagęszczenie przystanków komunikacji miejskiej jest znacznie większe niż w porównywanych miastach. Oznacza to, że siatka połączeń jest gęstsza w porównaniu do innych miast, ponadto jak wynika z diagnozy, liczba połączeń w mieście jest systematycznie zwiększana.
■	Dębica przoduje pod względem lesistości i powierzchni terenów zieleni. Pozostałe miasta w zestawieniu cechują się niewielką lesistością i niższym udziałem terenów zieleni w powierzchni miasta ogółem. Dębica posiada zatem istotny atut w postaci obszarów zielonych, w tym kompleksów leśnych.

Tendencje, procesy, zjawiska

Niekorzystne tendencje demograficzne

Sytuacja demograficzna miasta nie przedstawia się korzystnie – w latach 2012-2021 spadek liczby mieszkańców wyniósł 7,4%, do poziomu 43,7 tys. osób. Prognozy demograficzne do 2030 r. wskazują, że w stosunku do 2021 r. liczba mieszkańców nadal będzie maleć i może spaść do poziomu nawet 42 tys. osób²⁴. Jednym z problemów miasta jest także starzenie się społeczności – niemal co czwarty mieszkaniec Dębicy jest w wieku poprodukcyjnym. Taka sytuacja wymaga rozwijania usług skierowanych do seniorów, zarówno dotyczących usług opiekuńczych, opieki medycznej jak i oferty aktywizującej dla seniorów (różnorodność zajęć sportowych, kulturalnych, imprez itp.). Warto zaznaczyć, że zdaniem ankietowanych mieszkańców, obecne usługi świadczone na terenie miasta skierowane do seniorów nie są wystarczające, pomimo różnych inicjatyw podejmowanych m.in. przez MOPS w Dębicy.

Migracje młodych osób

Problem ten jest jednym z najczęściej zauważanych przez mieszkańców miasta. Młodzi ludzie emigrują do większych ośrodków miejskich, przez m.in. niską atrakcyjność lokalnego rynku pracy w porównaniu z dużymi miastami, stosunkowo niską dostępność mieszkaniową oraz brak uczelni wyższej na terenie miasta. Warto zaznaczyć jednak, że migracje młodych osób dotyczą nie tylko Dębicy ale także miast podobnych takich jak Jasło, Tarnobrzeg i Jarosław.

Zmniejszenie atrakcyjności osiedleńczej miasta

Od lat w mieście obserwuje się szczególnie niskie saldo migracji, które w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców sięgało nawet -8,7, co na tle powiatu dębickiego i województwa podkarpackiego wypada szczególnie niekorzystnie. Szczególnym problemem są wzmożone migracje młodych osób w wieku 20-34 lata, których liczba zmalała aż o 26% w okresie 2017-2021. Wśród przyczyn takiej sytuacji można wymienić wskazywane przez mieszkańców problemy m.in. trudności w znalezieniu satysfakcjonującej pracy na terenie miasta, niską dostępność do usług medycznych, niedostateczny poziom skomunikowania miasta z innymi gminami i ośrodkami miejskimi, sytuacja na rynku nieruchomości (wysokie ceny wynajmu, problemy z uzyskaniem kredytu hipotecznego). Wyludnianie się miasta ma także związek z suburbanizacją, czyli przenoszeniem się mieszkańców z miasta na tereny podmiejskie.

²⁴ Prognoza GUS

Problemy lokalnego rynku pracy

Biorąc pod uwagę dane statystyczne, miasto cechuje się dobrą sytuacją w obszarze gospodarki i rynku pracy, szczególnie w porównaniu do powiatu dębickiego i województwa podkarpackiego. Jednakże z punktu widzenia mieszkańców, a więc i pracowników, lokalny rynek pracy nie jest tak atrakcyjny jak przedstawiają to dane statystyczne. Kwestie związane z dostępnością pracy, oferowanymi wynagrodzeniami oraz możliwością zdobycia satysfakcjonującej pracy na terenie miasta, zostały ocenione w zdecydowanej większości negatywnie. Obecnie rosnące aspiracje i oczekiwania młodych pokoleń, wynikające ze zmieniających się wzorców kulturowych, a przy tym brak ciekawych ofert pracy i niskie płace, są jednymi z kluczowych przyczyn migracji młodych osób.

Stopniowy rozwój gospodarczy

Dębica cechuje się bogatymi tradycjami przemysłowymi, a na jej terenie działa wiele zakładów związanych z przemysłem i produkcją. W mieście funkcjonuje m.in. największa w Europie fabryka opon samochodowych (Firma Oponiarska Dębica S.A.). Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON stale rośnie – liczba nowo rejestrowanych firm przewyższa liczbę wyrejestrowanych w analizowanym okresie. Warto zaznaczyć, że miasto ma szansę rozwijać gospodarkę innowacyjną, opartą o nowoczesne technologie – liczba podmiotów związana z działalnością naukową, techniczną i profesjonalną jest dość wysoka, w stosunku do liczby podmiotów gospodarczych ogółem. W mieście rozwija się także tzw. sektor kreatywny – udział rejestrowanych podmiotów kreatywnych w stosunku do powstałych podmiotów ogółem był zazwyczaj wyższy niż w powiecie i województwie. Rozwój gospodarki opartej na innowacjach i zwiększenie znaczenia sektora kreatywnego²⁵ stwarza także szansę na zróżnicowanie lokalnego rynku pracy, a więc i na polepszenie sytuacji w tym zakresie.

Niewystarczająca dostępność zasobów mieszkaniowych

Niedostateczna oferta mieszkaniowa skierowana do osób o niższych zarobkach jest powszechnym problemem w całym kraju. Zarówno ceny wynajmu mieszkań jak i kupna są wysokie w stosunku do możliwości finansowych przeciętnie zarabiającego mieszkańca – jak już wspomniano, problem ten nie dotyczy wyłącznie Dębicy, lecz mimo to istotnie wpływa na atrakcyjność osiedleńczą miasta. W latach 2017-2021 zasób mieszkaniowy uległ zwiększeniu, lecz większość nowo powstałych mieszkań jest poza zasięgiem finansowym przeciętnego mieszkańca Dębicy. Warto podkreślić także fakt, że rośnie zainteresowanie mieszkaniem komunalnymi na terenie miasta – liczba wniosków o przyznanie tego rodzaju mieszkania stopniowo wzrasta, wzrasta także liczba oczekujących na mieszkanie socjalne. Biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą w Polsce i na świecie, zapotrzebowanie na tego typu mieszkania nadal będzie rosnąć. W celu podniesienia atrakcyjności osiedleńczej, istotne będą inwestycje np. związane z budową mieszkań czynszowych na tani wynajem, z możliwością stopniowego dojścia do własności – tego typu mieszkania przyciągną szczególnie ludzi młodych, których zarobki zazwyczaj nie są wysokie.

²⁵ Wszystkie sektory, których działalność opiera się na wartościach kulturowych lub na innych rodzajach artystycznej i innej, indywidualnej lub zbiorowej, twórczej ekspresji.

Niedostateczna oferta usług medycznych

Na terenie miasta funkcjonuje szpital i przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, jednakże ich działalność nie zaspokaja potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. Bez wątpienia, problemem jest brak dostatecznej liczby lekarzy i innych zawodów medycznych, jest to jednak problem ogólnopolski – Dębica nie jest tu wyjątkiem. Mieszkańcy negatywnie oceniają dostęp zarówno do lekarzy rodzinnych jak i specjalistów. Problemem jest również niewystarczająca oferta usług opiekuńczych, asystenckich oraz specjalistycznych, których wymagają osoby z niepełnosprawnościami i seniorzy. Biorąc pod uwagę starzenie się lokalnej społeczności, zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i medyczne będzie wzrastać.

Problemy środowiskowe

Biorąc pod uwagę dane przedstawione w części diagnostycznej, wody powierzchniowe przepływające przez teren Dębicy cechują się złym stanem ogólnym²⁶. Ocena ta uwzględnia elementy biologiczne, hydromorfologiczne oraz chemiczne i fizykochemiczne wód. Wody znajdujące się w granicach miasta cechują się w większości stanem chemicznym poniżej dobrego oraz słabym/złym stanem/potencjałem ekologicznym. Negatywny wpływ na jakość środowiska ma m.in. zanieczyszczenie powietrza. Głównym źródłem zanieczyszczeń na terenie Dębicy jest tzw. niska emisja, pochodząca z ogrzewania domów jednorodzinnych. W Dębicy działa także wiele zakładów przemysłowych, których działalność także wpływa na jakość powietrza. Dodatkowo do zanieczyszczeń powietrza przyczynia się również nadmierny ruch samochodowy. W okresie 2017-2021 liczba dni, w których odnotowano przekroczenia stężeń dobowych pyłu PM10 (ponad 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) rokrocznie była wyższa, niż dopuszczalna norma wynosząca 35 dni w roku²⁷. Ponadto, średnioroczne stężenie pyłu PM2,5 także było wysokie. Biorąc pod uwagę bardziej restrykcyjne normy WHO dopuszczalnych średniorocznych stężeń, zarówno pyłu PM2,5 jak i PM10, były one wielokrotnie przekraczane – średnie stężenie roczne pyłu PM10 nie powinno przekraczać 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (w Dębicy wartość wskaźnika wahała się od 27,3 do 39,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), a dla pyłu PM2,5 było to 5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (w Dębicy średnioroczne stężenie PM2,5 wahało się od 22 do 26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Oznacza to, że jakość powietrza nie jest zadowalająca, na co wskazują także opinie mieszkańców na ten temat.

Konieczność rozwoju transportu zbiorowego

W ostatnich latach liczba wozokilometrów i pasażerów Miejskiej Komunikacji Samochodowej w Dębicy uległa zwiększeniu na terenie samego miasta – MKS obsługuje tylko niektóre okoliczne gminy. Zdaniem mieszkańców skomunikowanie miasta względem innych gmin i ośrodków miejskich nie jest wystarczające. Ponadto większość mieszkańców wybiera własny samochód jako główny środek transportu do pracy – wśród ankietowanych mieszkańców zaledwie 7,5% korzysta na co dzień z komunikacji zbiorowej. Oznacza to, że istnieje konieczność dalszego rozwoju komunikacji zbiorowej, w tym połączeń z innymi ośrodkami miejskimi. W celu ograniczenia nadmiernego ruchu samochodowego w mieście, należy zachęcać mieszkańców do korzystania z komunikacji zbiorowej. Dębica może podejmować współpracę m.in. z gminami należącymi do Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego, w celu utworzenia zintegrowanego systemu transportu publicznego, co znacząco wzmocni połączenia funkcjonalno-przestrzenne pomiędzy poszczególnymi gminami obszaru.

²⁶ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

²⁷ Raporty o stanie jakości powietrza w województwie podkarpackim za lata 2017-2021

6. Analiza SWOT

Mocne strony	→ Dobra dostępność komunikacyjna - położenie przy autostradzie A4, obwodnice, dwa zjazdy autostradowe (Dębica Wschód i Dębica Zachód), przebieg drogi krajowej nr 94, węzeł kolejowy (linia kolejowa nr 25 i 91), bliskość lotniska w Jasionce, Podkarpacka Kolej Aglomeracyjna	→ Wyludnianie się miasta, utrata zasobów kapitału ludzkiego	Słabe strony
	→ Bogactwo zasobów krajobrazu kulturowego i środowiska naturalnego	→ Niekorzystne prognozy demograficzne – wskazują na dalszy ubytek liczby mieszkańców miasta	
	→ Zachowane historyczne układy przestrzenne i elementy krajobrazu miejskiego określające tożsamość kulturową miasta ²⁸	→ Starzenie się społeczeństwa i wzrost zapotrzebowania na usługi z zakresu opieki zdrowotnej i pomocy społecznej	
	→ Warunki do rozwoju różnych form aktywnego spędzania czasu	→ Degradacja układów zabytkowych oraz krajobrazu kulturowego jako efekt przebudowy śródmieścia oraz chaosu przestrzennego i rozlewania się miasta wraz z rozpraszaniem zabudowy ²⁹	
	→ Ważny ośrodek gospodarczy w województwie podkarpackim – Dębica jest jednym z głównych miast przemysłowych województwa, stanowi także centrum administracyjne powiatu dębickiego	→ Niewykorzystany potencjał organizacji pozarządowych	
	→ Tradycje przemysłowe i ważny ośrodek przemysłu chemicznego	→ Niezadowalająca jakość powietrza wynikająca z przemysłowego charakteru miasta, niskiej emisji i emisji komunikacyjnej	
	→ Bliskość atrakcyjnych terenów i obiektów do rekreacji i wypoczynku	→ Niski udział powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (tylko 11%) - co prowadzi do chaosu przestrzennego	
	→ Obecność znaczących podmiotów gospodarczych, m.in. Firma Oponiarska Dębica S.A, Can Pack Food and Industrial Packaging Sp. z o.o., Vantor Sp. z o.o., Stek-Rol Andrzej Barszcz Sp.J. czy SURET Sp. z o.o.	→ Lokalizacja dużych przedsiębiorstw poza granicami miasta - na atrakcyjnych terenach inwestycyjnych, których brakuje w obrębie administracyjnym Dębicy	
	→ Potencjał do rozwoju funkcji przemysłowych z uwagi na powstanie w latach 30 XX w. Centralnego Okręgu Przesyłowego oraz wysoki poziom kultury technicznej pracowników	→ Zaklasyfikowanie miasta do katalogu obszarów strategicznej interwencji na poziomie krajowym – miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze	
	→ Lokalizacja miasta – pomiędzy Krakowem a Rzeszowem, w stosunkowo bliskiej odległości od innych ośrodków gospodarczych (np. Tarnów, Mielec, Krosno)	→ Postępująca degradacja i niezadowalający stan obiektów zabytkowych	
	→ Funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej i Centrum Integracji Społecznej – podmioty te pomagają znaleźć pracę osobom bezrobotnym, podnieść ich kwalifikacje zawodowe	→ Niezadowalający wizerunek przestrzeni publicznych związany z ich zaśmiecaniem oraz aktami wandalizmu	
	→ Funkcjonowanie instytucji kultury takich jak: Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Dębicy, Miejski Ośrodek Kultury (w ramach którego funkcjonuje Galeria Sztuki) i Muzeum Regionalne, które organizują wiele wydarzeń kulturalnych	→ Brak wystarczającej liczby ścieżek rowerowych, a te, które istnieją nie tworzą zwartej sieci komunikacyjnej	
	→ Rozwinięty system szkolnictwa podstawowego		

²⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Dębica

²⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Dębica

Szanse			Zagrożenia
	→ Wzmocnienie pełnionych funkcji ośrodka usługowego o zasięgu ponadlokalnym	→ Konkurencyjność innych ośrodków w województwa podkarpackim w odniesieniu do potencjału gospodarczego (Rzeszów, Krosno, Mielec, Ropczyce) i zasobów kulturowych (Tarnów, Rzeszów)	
	→ Poszerzenie granic miasta	→ Zagrożenie związane z postępującymi zmianami klimatu i możliwością wystąpienia ekstremalnych zjawisk naturalnych, w szczególności powodzi z uwagi na dorzecze Wisłoki	
	→ Przynależność do Obszaru Przemysłowego Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec	→ Dalsza depopulacja mieszkańców oraz postępujący odpływ osób młodych i wykształconych	
	→ Utworzenie układu multipolarnego dzięki kształtowaniu rozwoju powiązań społeczno-gospodarczych z Mielcem zgodnie z zapisami strategii wojewódzkiej	→ Wzrastające koszty związane z pomocą społeczną – liczba osób wymagających opieki będzie wzrastać (starzenie się społeczności)	
	→ Perspektywa podejmowania partnerskich działań w ramach ZIT (Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego) w różnych obszarach: kultury, turystyki, ochrony środowiska, rozwoju gospodarczego	→ Sytuacja gospodarcza będąca skutkiem m.in. pandemii COVID-19, konfliktu na Ukrainie, wysokich cen surowców i energii, niekorzystnych dla samorządów zmian podatkowych oraz wzrostu kosztów realizowanych inwestycji	
	→ Pozyskanie dofinansowań z programów unijnych i krajowych, indywidualnie i w ramach Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego	→ Utrata cennych elementów zabytkowego krajobrazu miasta	
	→ Rozwój transportu zbiorowego, w tym kolejowego ze współpracą z ościennymi gminami z obszaru funkcjonalnego, innymi miastami, powiatami i województwem podkarpackim	→ Deficyt pracowników, w tym osób posiadających kwalifikacje poszukiwane na lokalnym rynku pracy	

II Założenia planistyczne

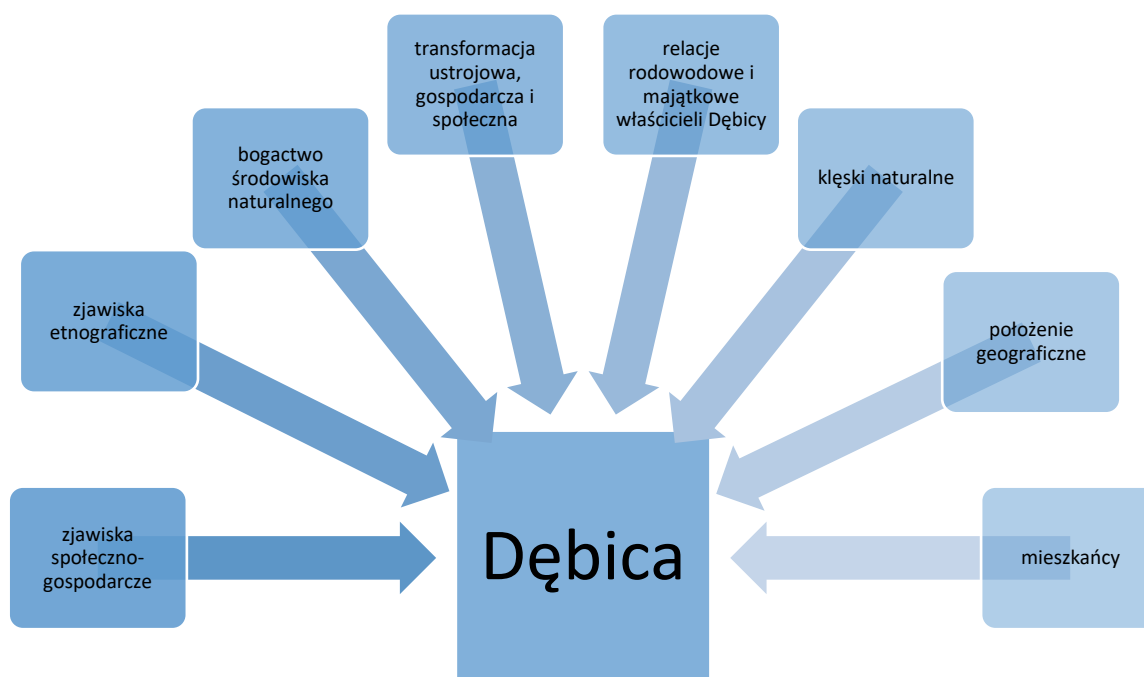
7. Wizja i misja rozwoju

Wizja i misja w świetle przepisów to nieobligatoryjne elementy strategii rozwoju. W ramach dokumentu zdecydowano się na umieszczenie tych zapisów jako elementu, który z jednej strony wprowadza do poziomu planów strategicznych i operacyjnych, z drugiej natomiast odnosi się do wyzwań stawianych gminie i stojącej za nią idei przewodniej.

Kluczowe z punktu widzenia planowania interwencji w Dębicy jest przedstawienie uwarunkowań rozwojowych oraz czynników, które wpłynęły na kształtowanie się obrazu miasta oraz wzmocniły jego rangę i pełnione funkcje.

Poniżej w sposób syntetyczny zestawiono najważniejsze czynniki, a następnie ich uszczegółowienie – za pomocą wskazania konkretnych uwarunkowań i zjawisk, które stanowią o specyfice i charakterze dzisiejszej Dębicy. Katalog czynników opracowano na podstawie dokumentów planistycznych i strategicznych miasta, w tym m.in. Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Miasta Dębica na lata 2018 – 2022, Strategii Rozwoju Miasta Dębica na lata 2017-2023, czy strony internetowej miasta.

Czynniki wpływające na kształtowanie się krajobrazu Dębicy

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych miasta Dębica i strony internetowej.

Uwarunkowania rozwoju miasta na przestrzeni dziejów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Miasta Dębica na lata 2018-2022.

Elementem zwrotnym w rozwoju Dębicy było otwarcie linii kolejowych w 1856 r. (linia Kraków-Dębica) i w 1887 r. (do Rozwadowa), co znacząco podniosło atrakcyjność gospodarczą miasta, jako miejsca lokalizacji zakładów przemysłowych. Tuż przed wybuchem I wojny światowej w 1914 r. Dębica odzyskała prawa miejskie.

Na terenie miasta funkcjonowały koszary, w których stacjonowały jednostki wojskowe. Obecnie koszary są siedzibą Wojsk Obrony Terytorialnej, a znaczna część z nich została zaadaptowana na m.in. siedzibę Urzędu Miejskiego, Muzeum Regionalnego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej czy Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej. Rewitalizacja koszar zmieniła pejzaż miasta i aktualnie służy miejscowej ludności zaspokajając ich potrzeby związane m.in. z ofertą kulturalną.

W XIX w. ranga miasta ewoluowała w kierunku ośrodka garnizonowego, w którym lokowano pododdziały różnych formacji kawalerii i piechoty³⁰. Obecnie dawne koszary w Dębicy stanowią obiekt historyczny, na terenie którego można odnaleźć pamiątki po jednostce m.in.: figurę Matki Boskiej z 1908 r., obelisk z 1975 r. wraz z odznaką 5 Pułku Strzelców Konnych oraz tablicę pamiątkową Chwała Saperom.

W latach 30 XX w. w ramach budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego (COP) w Dębicy powstała m.in. fabryka opon samochodowych, będąca wyróżnikiem i świadcząca o dębickiej tożsamości. Rozwój zakładów w ramach COP wpłynął na zmianę krajobrazu społecznego i kulturowego miasta ze średniowiecznym rodowodem. Przed II wojną światową liczba mieszkańców miasta przekroczyła 10 tys. osób. Po wojnie, w połowie lat 70. w Dębicy powstał Kombinat Rolno-Przemysłowy Igloopol, który wpłynął na zintensyfikowanie rozwoju urbanistycznego oraz napływ nowych mieszkańców. Obecnie kluczowe jest zatem budowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców, na bazie posiadanych zasobów związanych z przemysłem gumowym i chemicznym czy tradycjami sportowymi. Elementem tożsamości lokalnej, jest również środowisko kulturowe oraz zagospodarowanie i układ struktury przestrzennej mający znacznie historyczne, zabytkowe i estetyczne. Wśród dziedzictwa kulturowego można wskazać zasoby zabytkowe uwzględniające elementy rozplanowania historycznych układów „Starego i Nowego Miasta” oraz miasta XIX wiecznego, zasoby krajobrazowe (m.in. dolina rzeki Wisłoki) czy dziedzictwo niematerialne (m.in. miejsca pamięci i tradycji historycznej)³¹.

Od 1999 r. Dębica stanowi siedzibę powiatu dębickiego. W dokumentach strategicznych polityki regionalnej państwa (Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030) miasto zostało zaklasyfikowane do grupy miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze³². Wyzwaniem jest zatem restrukturyzacja i rozwój nowych funkcji w celu wzmocnienia rangi ośrodka w strukturze osadniczej województwa podkarpackiego.

Mimo iż skala problemu bezrobocia nie jest wysoka i odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych w latach 2017-2021 o 36%, nadal w strukturze bezrobotnych przeważają kobiety. Sytuacja ta wynika ze specyfiki lokalnego rynku pracy oraz przemysłowego charakteru miasta. Jednakże z uwagi na stopniową utratę funkcji, kluczowe jest prowadzenie działań mających na celu wzrost innowacyjności lokalnej gospodarki i stymulowanie rynku pracy. Z uwagi na niedostateczną dostępność terenów inwestycyjnych w mieście, ograniczającą rozwój gospodarczy, ważne jest prowadzenie działań na rzecz

³⁰ Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Miasta Dębicy na lata 2018 - 2022

³¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Dębica

³² <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>

poszerzenia granic miasta o tereny należące do sąsiednich gmin, na terenie których w większości lokowane są inwestycje.

Dębica charakteryzuje się korzystnym położeniem, jeśli chodzi o dostępność komunikacyjną. W mieście znajduje się węzeł kolejowy i drogowy. Na układ komunikacyjny składają się: droga krajowa nr 94, która stanowi alternatywę dla autostrady A4, droga wojewódzka nr 985, drogi powiatowe i drogi gminne. W bliskości miasta przebiega również autostrada A4, znajdująca się w ciągu międzynarodowej trasy E40, z której do Dębicy prowadzą 2 zjazdy (Dębica Wschód i Dębica Zachód). Dębica stanowi węzeł o znaczeniu regionalnym i subregionalnym co pozytywnie wpływa na atrakcyjność obszaru pod kątem gospodarczym.

Obecne przekształcenia struktury ludności oraz negatywne tendencje demograficzne związane z wyludnianiem się i starzeniem społeczeństwa stanowią wyzwanie dla samorządu. Miasto Dębica się wyludnia - w ostatniej dekadzie zmiana liczby ludności wynosiła 7,4%. Uzyskanie statusu samodzielnego ośrodka subregionalnego, a w konsekwencji zwiększenie skali oddziaływania miasta, wymaga poprawy atrakcyjności osiedleńczej i napływu nowych mieszkańców. Istotne jest rozwijanie transportu publicznego, a także systematyczne rozwijanie wysokiej jakości infrastruktury i optymalizacja siatki połączeń. Ponadto w celu zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej miasta istotne jest rozwijanie katalogu usług publicznych, wzmocnienie funkcji ponadlokalnych, poszerzenie oferty kulturalno-rozrywkowej i sportowo-wypoczynkowej, racjonalizacja polityki oświatowej, a także prowadzenie kompleksowej polityki senioralnej i prorodzinnej.

W aspekcie przestrzennym w celu poprawy wizerunku miasta ważne jest racjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych, zwiększenie ich funkcjonalności oraz poprawa estetyki wraz z zapewnieniem ładu architektoniczno-urbanistycznego i dostępności. Nie bez znaczenia ze względu na specyfikę i uwarunkowania, są kwestie dotyczące środowiska. Obszar miasta znajduje się w zlewni rzeki Wisłoki, co determinuje konieczność prowadzenia działań z zakresu przeciwdziałania skutkom powodzi. Przebieg rzeki stanowi również potencjał do uatrakcyjnienia oferty rekreacyjnej w mieście. Ponadto dążenie do neutralności klimatycznej i wdrażanie koncepcji zrównoważonego rozwoju wiąże się z koniecznością poprawy jakości powietrza, ograniczeniem niskiej emisji i zwiększeniem udziału OZE, adaptacją do zmian klimatu, jak również ukierunkowaniem działań na dążenie do samowystarczalności energetycznej.

W odniesieniu do charakterystyki i portretu Dębicy, wniosków z diagnozy oraz zidentyfikowanych uwarunkowań rozwojowych stworzono misję, stanowiącą cel nadrzędny rozwoju Dębicy oraz wizję miasta w 2030 r. Misja stanowi bazę do stworzenia i zaplanowania interwencji oraz zidentyfikowania celów strategicznych i kierunków działania, które zostaną przedstawione w kolejnych rozdziałach.

MISJA

Celem nadrzędnym strategii rozwoju jest równomierny, systematyczny i ciągły wzrost jakości życia mieszkańców Dębicy wraz z kompleksowym rozwojem gospodarczym i przestrzennym.

W kwestiach społecznych istotne jest budowanie szerokiego katalogu usług publicznych najwyższej jakości, wzmacnianie tożsamości dębiczian oraz integracja mieszkańców.

W wymiarze gospodarczym kluczowe jest wykorzystanie istniejącego potencjału lokalizacji miasta w pasie autostrady A4 oraz rozwój terenów inwestycyjnych.

W aspekcie przestrzennym ważne jest przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju, dążenie do uporządkowania ładu przestrzennego Dębicy wraz z ochroną i dbałością o stan środowiska naturalnego.

Wyzwaniem horyzontalnym stojącym przed samorządem miasta Dębicy i wszystkimi interesariuszami lokalnej polityki rozwoju jest wykorzystanie wszystkich identyfikowanych potencjałów i zasobów.

WIZJA

Dzięki współpracy władz samorządowych i mieszkańców na rzecz realizacji strategii w 2030 roku Dębica jest rozwijającym się ośrodkiem województwa podkarpackiego o wzrastającym potencjale demograficznym, terytorialnym i gospodarczym.

Mieszkańcy stanowią zintegrowaną społeczność, ukierunkowaną na rozwijanie miasta.

Dębica dzięki wypracowanej marce miasta oraz zwiększeniu potencjału gospodarczego posiada silną pozycję konkurencyjną w regionie.

Dębica jest miastem trwale wpisującym się w procesy modernizacyjne poprzez dążenia do neutralności klimatycznej, poprawy jakości życia mieszkańców i przybliżania kultury dobrego życia.

8. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do przepisu art. 10e, ust. 3, pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40. z późn. zm.) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Cele strategiczne i kierunki działania stanowią uszczegółowienie zapisów misji, będącej celem nadrzędnym. Ich realizacja ma przyczynić się do urzeczywistnienia zaprezentowanej w poprzednim rozdziale wizji miasta Dębica w 2030 r. Zaplanowana interwencja bazuje na wykorzystaniu posiadanych potencjałów i szans pojawiających się w otoczeniu, jak również przeciwdziałaniu i ograniczaniu wpływu słabych stron oraz zagrożeń. Podstawowe czynniki zewnętrzne i wewnętrzne przedstawiono w rozdziale dotyczącym analizy SWOT. Na ich bazie sformułowano ogólne założenia i cele. Jednakże z uwagi na specyficzny charakter miasta i jego wewnętrzny potencjał, zdecydowano się na przedstawienie najważniejszych elementów, które świadczą o atrakcyjności i unikalności Dębicy oraz stanowią bazę do wykorzystania w procesie rozwoju.

Elementy budujące tożsamość miasta

Centralny Okręg Przemysłowy	Stary Rynek (obecnie Plac Gryfitów)	Siostry Zakonne - Siostry Służebniczki Dębickie	Dziedzictwo galicyjskie i średniowieczny rodowód miasta
Dwory i obiekty historyczne	Dziedzictwo kultury żydowskiej	Lokalny folklor (Zespół Pieśni i Tańca Igloopolanie)	Powstanie „Nowego Miasta” z rynkiem, co ukształtowało układ urbanistyczny obecnej Dębicy
Tradycje sportowe	Rozwinięta infrastruktura i baza sportowa	Tradycje przemysłowe oraz rzemieślnicze i kupieckie	Muzeum Regionalne
Galeria Sztuki - MOK Dębica	Rozwój komunikacji, kolei	Obecność wojska na terenie miasta	Działalność Cechu Rzemiosł i Przedsiębiorczości

Zgodnie z wymogami ustawy o samorządzie gminnym, interwencję oparto na celach strategicznych (CS) w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Zgodnie z założeniem, realizacja poszczególnych celów przyczyni się do osiągnięcia rezultatów zawartych w misji i wizji rozwoju miasta Dębica w perspektywie 2030 roku.

Wymiar gospodarczy	Wymiar społeczny		Wymiar przestrzenny	
CS 1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy	CS 2. Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań	CS 3. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, wzmacnianie wspólnoty lokalnej i tożsamości dębiczan	CS 4. Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy	CS 5. Dębica miastem neutralnym klimatycznie

Schemat ilustrujący założenia planistyczne

Wymiar gospodarczy	Wymiar społeczny		Wymiar przestrzenny	
CS 1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy	CS 2. Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań	CS 3. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, wzmocnienie wspólnoty lokalnej i tożsamości dębiczan	CS 4. Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy	CS 5. Dębica miastem neutralnym klimatycznie
Kierunek działania 1.1 Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych	Kierunek działania 2.1 Rozwój i optymalizacja transportu publicznego w mieście	Kierunek działania 3.1 Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi	Kierunek działania 4.1 Rozwijanie współpracy z instytucjami samorządowymi	Kierunek działania 5.1 Ochrona środowiska naturalnego
Kierunek działania 1.2 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta	Kierunek działania 2.2 Wysoka jakość usług wychowawczych i edukacyjnych	Kierunek działania 3.2 Rozwój instytucji kultury i budowanie tożsamości dębiczan w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne	Kierunek działania 4.2 Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia granic administracyjnych miasta	Kierunek działania 5.2 Adaptacja miasta do zmian wynikających z kryzysu klimatycznego
Kierunek działania 1.3 Marketing gospodarczy	Kierunek działania 2.3 Dębica miastem dostępnym	Kierunek działania 3.3 Budowanie marki miasta	Kierunek działania 4.3 Racjonalne planowanie przestrzenne	Kierunek działania 5.3 Poprawa jakości powietrza
Kierunek działania 1.4 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej	Kierunek działania 2.4 Kompleksowa polityka senioralna i prorodzinna	Kierunek działania 3.4 Integracja społeczna	Kierunek działania 4.4 Zwiększenie estetyki przestrzeni publicznej	Kierunek działania 5.4 Bezpieczeństwo infrastrukturalne
Kierunek działania 1.5 Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości i współpraca z instytucjami otoczenia biznesu	Kierunek działania 2.5 Wykorzystanie potencjału instytucjonalnego samorządu miasta Dębicy i rozwój cyfryzacji	Kierunek działania 3.5 Sportowa Dębica	Kierunek działania 4.5 Rozwój wysokiej jakości infrastruktury publicznej	Kierunek działania 5.5 Bezpieczeństwo energetyczne i gospodarka obiegu zamkniętego
	Kierunek działania 2.6 Wzmocnienie potencjału infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Kierunek działania 3.6 Promocja zdrowia i aktywności fizycznej mieszkańców	Kierunek działania 4.6 Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej wraz z zagospodarowaniem i rozwojem terenów zielonych	
	Kierunek działania 2.7 Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego	Kierunek działania 3.7 Dębica dla młodych		

9. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do przepisu art. 10e ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.): kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.

Cel strategiczny	CS 1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy	
Charakterystyka kierunku działania	Kierunek działania 1.1 Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych	Działania ukierunkowane na wzrost dostępności terenów inwestycyjnych poprzez identyfikację potencjalnych terenów oraz wyznaczanie nowych, pozwolą na przyciągnięcie inwestorów. Ważne jest wypracowanie systemu promocji oferty inwestycyjnej. Z uwagi m.in. na powierzchnię miasta, istotne jest również podejmowanie działań mających na celu włączenie do miasta nowych terenów. Obecnie wiele inwestycji i firm lokuje się w gminach sąsiednich i w miejscowościach graniczących z miastem.
	Kierunek działania 1.2 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta	W celu wzmocnienia pozycji ośrodka istotne jest systematyczne wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej Dębicy, zapewnienie wsparcia dla inwestorów tworzenie warunków do rozwijania działalności gospodarczej oraz wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
	Kierunek działania 1.3 Marketing gospodarczy	Kompleksowy marketing gospodarczy pozwoli na zwiększenie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców oraz promowanie marki miasta, jako atrakcyjnego pod względem inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej.
	Kierunek działania 1.4 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej	Dobra dostępność komunikacyjna oraz łatwość w dotarciu do miasta pozytywnie wpływa na możliwości rozwoju gospodarczego i zlokalizowanie w mieście nowych przedsiębiorstw. Rozwijanie infrastruktury komunikacyjnej, poprawa stanu infrastruktury drogowej i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych, jest kluczowe, aby umożliwić szybkie przemieszczanie się związane z przepływami pracowniczymi-
	Kierunek działania 1.5 Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości i współpraca z instytucjami otoczenia biznesu	Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, wykorzystanie potencjału instytucji naukowo-badawczych wraz ze wzmacnianiem postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, przełoży się na wzrost poziomu przedsiębiorczości w mieście, a tym samym rozwój gospodarczy.

	Kierunek działania 1.1 Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikowanie potencjalnych terenów inwestycyjnych • Opracowanie dokumentów planistycznych wskazujących nowe tereny inwestycyjne • Uzbrajanie terenów inwestycyjnych i podnoszenie standardu istniejącej infrastruktury • Opracowanie i promocja oferty terenów inwestycyjnych
Uzasadnienie	Obecnie z uwagi na powierzchnię miasta, zasoby terenów inwestycyjnych są ograniczone. Dostępność terenów inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów negatywnie ocenia blisko 39% ankietowanych mieszkańców.
Rekomendacje	Rekomenduje się prowadzenie działań na rzecz identyfikacji potencjalnych terenów inwestycyjnych, ich uzbrajanie oraz promocję.

	Kierunek działania 1.2 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości • Tworzenie warunków sprzyjających lokowaniu nowych i rozwoju istniejących firm na terenie Dębicy • Tworzenie warunków sprzyjających promocji lokalnych produktów poprzez inwestycje w infrastrukturę targowisk • Zapewnienie przestrzeni sprzedażowej wraz z konieczną infrastrukturą oraz odpowiednim wyposażeniem (m.in. w systemy wystawienniczo - sprzedażowe) • Wzmocnienie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki lokalnej poprzez współpracę samorządu z przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu i uczelniami wyższymi • Wsparcie przedsiębiorców w kwestiach proceduralnych na kluczowych etapach realizacji inwestycji • Dostosowanie transportu miejskiego do potrzeb strategicznych inwestorów • Rozwijanie i doskonalenie standardów obsługi inwestora
Uzasadnienie	Miasto Dębica w celu dalszego rozwoju gospodarczego powinno dążyć do wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i tworzenia warunków umożliwiających i zachęcających do lokowania nowych inwestycji na jego terenie.
Rekomendacje	Stworzenie trwałej przewagi konkurencyjnej i wzmocnienia atrakcyjności Dębicy jako ośrodka sprzyjającego lokowaniu inwestycji, będzie możliwe dzięki zwiększeniu stopnia innowacyjności dębickiej gospodarki, tworzeniu warunków do lokowania nowych inwestycji i zapewnieniu kompleksowej obsługi inwestorów w mieście.

	Kierunek działania 1.3 Marketing gospodarczy
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie wizerunku Dębicy jako miasta atrakcyjnego do inwestowania • Współpraca samorządu z podmiotami prowadzącymi działalność na terenie Dębicy w zakresie promocji gospodarczej miasta

	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja potencjału gospodarczego Dębicy z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i mediów społecznościowych • Uczestnictwo samorządu w regionalnych, krajowych i międzynarodowych przedsięwzięciach i wydarzeniach gospodarczych • Promowanie lokalnych produktów i usług w ramach współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi • Promocja gospodarcza Dębicy w oparciu o tradycję Centralnego Okręgu Przemysłowego
Uzasadnienie	Wśród najkorzystniejszych kierunków rozwoju miasta blisko 21% ankietowanych wskazuje silną gospodarkę, w której istotne znaczenie odgrywać będzie wzmocnienie rozpoznawalności i promowanie potencjału gospodarczego miasta.
Rekomendacje	Prowadzone działania powinny opierać się na wykorzystaniu do promocji endogenicznych zasobów i potencjałów miasta oraz wpłynąć na przyciąganie nowych inwestorów, a w konsekwencji rzutować na tempo wzrostu gospodarczego.

	Kierunek działania 1.4 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej Dębicy • Rozbudowa i modernizacja połączeń dróg gminnych z drogami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi • Rozwój i modernizacja sieci dróg lokalnych • Wdrażanie nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych w zakresie poprawy bezpieczeństwa • Rozwój infrastruktury drogowej w celu skomunikowania terenów inwestycyjnych z istniejącym układem komunikacyjnym • Wdrażanie rozwiązań komunikacyjnych w zakresie poprawy dostępności do autostrady A4 i infrastruktury kolejowej
Uzasadnienie	Blisko 57% ankietowanych mieszkańców negatywnie ocenia przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu (utrudnienia w ruchu drogowym, korki), zatem podjęcie działań na rzecz rozwoju i poprawy stanu infrastruktury drogowej pozytywnie wpłynie na jakość życia mieszkańców i dostępność komunikacyjną miasta.
Rekomendacje	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej zwiększy dostępność transportową miasta i wpłynie pozytywnie na możliwość wzrostu gospodarczego. Wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i poprawa stanu i jakości infrastruktury przyniesie również pozytywny efekt środowiskowy.

	Kierunek działania 1.5 Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości i współpraca z instytucjami otoczenia biznesu
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca samorządu z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie wspierania rozwoju przedsiębiorczości • Wspieranie współpracy biznesu i nauki • Wykorzystanie potencjału instytucji naukowo - badawczych w celu kreowania innowacyjnych rozwiązań opartych na wiedzy • Zwiększenie udziału instytucji otoczenia biznesu oraz przedsiębiorców w edukacji przedsiębiorczości

	<ul style="list-style-type: none">• Wsparcie informacyjno-doradcze dla osób zakładających działalność gospodarczą• Włączanie partnerów społeczno-gospodarczych w procesy współzarządzania rozwojem gospodarczym• Edukacja w zakresie przedsiębiorczości• Promocja postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców
Uzasadnienie	<p>W badaniu ankietowym ponad 48% respondentów negatywnie oceniło wsparcie udzielane przedsiębiorcom. W latach 2017-2021 w mieście obserwuje się wzrost IOB na 10 tys. podmiotów, z 624 do 651, a jego wartość przewyższa wskaźnik dla powiatu czy województwa. Świadczy to o dużym potencjale i możliwościach wsparcia przedsiębiorczości przy wykorzystaniu IOB, oferujących usługi z zakresu szkolenia, doradztwa i wsparcia przedsiębiorczości.</p>
Rekomendacje	<p>Rekomenduje się prowadzenie działań na rzecz zwiększenia poziomu współpracy samorządu z instytucjami otoczenia biznesu, wspierania sektora nauki i biznesu oraz wzmacniania postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców.</p>

Cel strategiczny	CS 2. Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań	
Charakterystyka kierunku działania	Kierunek działania 2.1 Rozwój i optymalizacja transportu publicznego w mieście	Miasto cechuje się dobrą dostępnością komunikacyjną. Jednakże transport publiczny wymaga podjęcia działań w celu jego dalszego rozwoju oraz wdrażania rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko.
	Kierunek działania 2.2 Wysoka jakość usług wychowawczych i edukacyjnych	W celu wzmocnienia atrakcyjności osiedleńczej istotny jest wysoki poziom i jakość nauczania oraz zmodernizowana infrastruktura edukacyjna. Z uwagi na wysoki współczynnik skolaryzacji, kluczowe jest dostosowanie sieci placówek oświatowych do trendów demograficznych, w celu zapewnienia jak najlepszych warunków kształcenia. Podjęcie działań wymaga zarówno infrastruktura placówek przedszkolnych, jak i szkół na poziomie podstawowym.
	Kierunek działania 2.3 Dębica miastem dostępnym	Istotne jest zapewnienie możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym wszystkim grupom mieszkańców w tym osobom ze szczególnymi potrzebami. Niezbędne są w tym zakresie działania w celu poprawa dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej w mieście.
	Kierunek działania 2.4 Kompleksowa polityka senioralna i prorodzinna	Starzenie się społeczeństwa i obecność osób ze szczególnymi potrzebami warunkują konieczność poszerzania usług z zakresu polityki społecznej oraz polityki senioralnej. Ponadto w mieście odnotowuje się ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji. Istotne jest zatem zadbanie o jakość życia wszystkich grup mieszkańców i stworzenie atrakcyjnych warunków do osiedlania się nowych mieszkańców, w tym rodzin z dziećmi oraz zapewnienie im kompleksowego wsparcia.
	Kierunek działania 2.5 Wykorzystanie potencjału instytucjonalnego samorządu miasta Dębicy i rozwój cyfryzacji	Sprawnie działająca administracja samorządowa jest jednym z podstawowych czynników, które wpływają na jakość życia mieszkańców. Poszerzenie katalogu oferowanych usług, rozwój e-usług (w tym wdrażanie koncepcji „Smart City”) oraz wsparcie mieszkańców w zakresie wykorzystywania inteligentnych rozwiązań wraz z usprawnianiem procesów administracyjnych i rozwojem kompetencji pracowników administracji, pozwoli

		na wzmocnienie roli oraz obniżenie kosztów funkcjonowania samorządu.
	Kierunek działania 2.6 Wzmocnienie potencjału infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Dębica posiada doświadczoną w organizacji imprez sportowych kadrę, a infrastruktura sportowo-rekreacyjna jest rozwinięta. Miasto posiada trasy turystyczne, kompleks basenów, lodowisko, stadion lekkoatletyczny które przyciągają zarówno mieszkańców, jak i turystów i stanowią element oferty sportowej i rekreacyjno-wypoczynkowej, która powinna być wzmocniania i systematycznie rozwijana.
	Kierunek działania 2.7 Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego	Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego jest jednym z kluczowych elementów, które wpłyną pozytywnie na wzmocnienie atrakcyjności osiedleńczej i będą zachętą do osiedlania się nowych mieszkańców w mieście.

	Kierunek działania 2.1 Rozwój i optymalizacja transportu publicznego w mieście	
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa Zintegrowanego Centrum Przesiadkowego wraz z niezbędną infrastrukturą w celu rozwoju regionalnego węzła komunikacyjnego w Dębicy • Rozwój zrównoważonego transportu publicznego łączącego miasto i jego obszar funkcjonalny • Zakup taboru autobusowego nisko - lub zeroemisyjnego na potrzeby komunikacji zbiorowej wraz z niezbędną infrastrukturą • Modernizacja układu drogowego i infrastruktury przystanków komunikacji publicznej pod kątem potrzeb transportu zbiorowego i mobilności miejskiej • Budowa parkingów P&R, B&R, K&R oraz wdrażanie udogodnień infrastrukturalnych umożliwiających płynną zmianę środka lokomocji • Rozwój i wzmocnienie potencjału komunikacji miejskiej, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> ○ budowa stacji ładowania pojazdów, ○ modernizacja budynku warsztatów, ○ modernizacja myjni autobusowej, ○ budowa wiat postojowych dla autobusów, ○ modernizacja energetyczna obiektów komunikacji miejskiej, w tym montaż instalacji fotowoltaicznej, wymiana oświetlenia ○ budowa zapleczy dla kierowców ○ rozbudowa stacji TRAF0 • Integracja różnych form transportu publicznego z węzłami komunikacyjnymi • Zagospodarowanie terenu przy obiektach MKS z uwzględnieniem dostępności i zielono-niebieskich rozwiązań • Modernizacja infrastruktury informatycznej MKS, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> ○ oprogramowanie, ○ e-usługi, 	

	<ul style="list-style-type: none"> ○ wprowadzenie możliwości mobilnego zakupu biletów, ○ system informacji pasażerskiej ● Wypracowanie optymalnego modelu współpracy z samorządami lokalnymi w celu organizacji transportu zbiorowego ● Opracowanie interaktywnej mapy obrazującej system transportowy w mieście i na terenie obszaru funkcjonalnego ● Budowa stacji ładowania samochodów elektrycznych przy parkingach ● Rozwój mikromobilności miejskiej ● Działania edukacyjne promujące transport zbiorowy i mobilność aktywną
Uzasadnienie	<p>Ankietowani mieszkańcy wskazują na utrudnioną możliwość dotarcia transportem zbiorowym/publicznym do Dębicy z okolicznych miejscowości (39% oceniło ten aspekt jako zły/bardzo zły), niezadowalającą dostępność transportu publicznego (30% negatywnych ocen) oraz na zbyt niską częstotliwość kursowania komunikacji miejskiej (36% wskazań). Ponadto najczęściej osób docierając do miejsca pracy korzysta z samochodu (72,5%), co wskazuje, że oferta transportu publicznego nie spełnia oczekiwań i nie jest dostosowana do potrzeb mieszkańców i osób pracujących na terenie miasta.</p>
Rekomendacje	<p>Rekomenduje się rozwijanie systemu transportu publicznego w mieście, w celu stworzenia alternatywy dla transportu indywidualnego, którego wysokie natężenie negatywnie wpływa negatywnie na stan i jakość powietrza. Ponadto istotna jest współpraca i wypracowanie optymalnego modelu współpracy z samorządami tworzącymi obszar funkcjonalny w celu zapewnienia mieszkańcom atrakcyjnego i zrównoważonego systemu transportu publicznego.</p>

	<p>Kierunek działania 2.2 Wysoka jakość usług wychowawczych i edukacyjnych</p>
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> ● Optymalizacja organizacji miejskiego systemu oświaty ● Poprawa stanu bazy oświatowej i szkolnej infrastruktury sportowej oraz dostosowanie do obowiązujących przepisów ● Dostosowanie infrastruktury szkół i placówek oświatowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej ● Modernizacja obiektów Żłobka Miejskiego w Dębicy wraz z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ● Zapewnienie wysokiej jakości usług opieki żłobkowej, wychowania przedszkolnego i edukacji szkolnej, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań ● Wzbogacenie oferty placówek przedszkolnych w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych, w tym preorientacji zawodowej ● Rozwijanie kompetencji, w tym cyfrowych wśród uczniów i nauczycieli szkół podstawowych ● Tworzenie nowoczesnych pracowni dydaktycznych ● Optymalizacja kosztów utrzymania obiektów wychowawczo - oświatowych poprzez modernizację energetyczną i wdrożenie systemów zarządzania zużycia mediów ● Doposażenie szkół i placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne

	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju dzieci i uczniów o specjalnych potrzebach i szczególnie uzdolnionych • Informatyzacja systemu zarządzania oświatą, wdrożenie e-usług, rozwój infrastruktury informatycznej i systemów bezpieczeństwa w szkołach i placówkach • Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjno-rekreacyjnej przy obiektach oświatowych i wychowawczych z zachowaniem dostępności i rozwiązań ekologicznych
Uzasadnienie	<p>W mieście zauważa się również stosunkowo wysokie obciążenie placówek wychowania przedszkolnego – odsetek dzieci objętych tego rodzaju opieką wynosi bowiem ponad 100%, co świadczy o tym, że do placówek uczęszczają również dzieci spoza miasta. Z tego względu kluczowe jest stałe rozwijanie oferty usług opiekuńczo-wychowawczych, z uwzględnieniem obecnych i prognozowanych trendów demograficznych w celu optymalizacji funkcjonowania systemu usług publicznych tego typu. Uzyskane wyniki z egzaminów maturalnego i ósmoklasisty, przewyższają średnią dla powiatu i województwa, a jakość nauczania w szkołach oceniana jest pozytywnie przez około 47% ankietowanych. Jednakże mimo to kluczowe jest dalsze wzmacnianie jakości nauczania i wdrażanie nowoczesnych metod, w celu poprawy efektywności tego procesu, jak również wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami i realizacja założeń edukacji włączającej.</p>
Rekomendacje	<p>Rekomenduje się racjonalizację i optymalizację usług oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych wraz z systematycznym podnoszeniem jakości nauczania w dębickich placówkach.</p>

	Kierunek działania 2.3 Dębica miastem dostępnym
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardu i dostępności przestrzeni publicznych • Likwidacja barier ograniczających dostępność obiektów użyteczności publicznej i dostosowanie ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej • Zapewnienie dostępności usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami • Rozwój miejskich otwartych przestrzeni publicznych z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania • Wprowadzenie Karty Mieszkańca • Wprowadzenie systemu opłat parkingowych za pomocą aplikacji mobilnej
Uzasadnienie	<p>Dążenie do uczynienia miasta dostępnym wynika z zapisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W opinii blisko 42% ankietowanych mieszkańców budynki publiczne nie są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i wymagają podjęcia działań inwestycyjnych i ich dostosowania.</p>
Rekomendacje	<p>Rekomenduje się kompleksowe prowadzenie działań na rzecz umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, wszystkim grupom mieszkańców.</p>

	Kierunek działania 2.4 Kompleksowa polityka senioralna i prorodzinna
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój placówek senioralnych (klubów i domów seniora) • Rozwój usług opiekuńczych i pomocy społecznej, wsparcie dla opiekunów osób niesamodzielnych, w tym zwiększanie dostępności opieki wytchnieniowej • Modernizacja i rozwój infrastruktury pomocy społecznej, zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjne z zachowaniem dostępności i rozwiązań ekologicznych • Przeciwdziałanie wykluczeniu, aktywizacja i integracja społeczna osób starszych i osób z niepełnosprawnościami • Wykorzystanie potencjału ekonomii społecznej w aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • Działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, m.in. przemoc, bezrobocie, uzależnień, bezdomności, niepełnosprawności oraz organizacja adekwatnego systemu interwencji i wsparcia, w tym dla uchodźców • Rozwój i wzmocnienie potencjału Środowiskowego Domu Samopomocy w Dębicy, poprzez m.in.: <ul style="list-style-type: none"> ○ wzmocnienie zaplecza lokalowego, ○ utworzenie mieszkań treningowych, ○ poprawę dostępności obiektu, ○ zagospodarowanie terenu wokół budynku ŚDS z zachowaniem dostępności i rozwiązań ekologicznych, ○ modernizację energetyczną obiektu i wdrożenie systemu zarządzania zużycia mediów, ○ zakup wyposażenia na potrzeby działalności ŚDS • Podejmowanie działań aktywizujących rodziny w oparciu o potencjał miejskich ośrodków kultury, biblioteki, muzeum, galerii oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych • Wzmocnienie potencjału Centrum Integracji Społecznej • Wzmacnianie systemu wspierania rodziny, w tym działania na rzecz dzieci i młodzieży • Rozwój infrastruktury informatycznej i systemów bezpieczeństwa w obiektach pomocy społecznej • Optymalizacja kosztów utrzymania miejskich obiektów pomocy społecznej poprzez modernizację energetyczną i wdrożenie systemów zarządzania zużycia mediów • Dostosowanie infrastruktury pomocy społecznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnych • Utworzenie mieszkań treningowych i chronionych
Uzasadnienie	<p>Podejmowanie działań mających na celu wsparcie seniorów jest istotne z uwagi na wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym – o 3,8 pp. w latach 2017-2021. Aktualnie odsetek ten wynosi 24,4%, podczas gdy w powiecie stanowi on 20,1% a województwie - 21,2%. Dane wskazują, że starzenie się lokalnej społeczności zachodzi szybciej w mieście Dębica niż w porównywanych jednostkach. Dodatkowo, z uwagi na dominujące przyczyny przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (długotrwała/ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie czy bezradność w sprawach opiekuńczo</p>

	wychowawczych) istotne jest zapewnienie wsparcia rodzin i prowadzenie działań zgodnie z założeniami Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022 – 2027.
Rekomendacje	Zdiagnozowanie realnych i rosnących potrzeb mieszkańców, w szczególności seniorów oraz zapewnienie kompleksowej oferty wsparcia stanowi kluczowe wyzwanie dla samorządu, podobnie jak rozwój polityki prorodzinnej i tworzenie odpowiednich warunków ekonomicznych do zakładania rodziny.

	Kierunek działania 2.5 Wykorzystanie potencjału instytucjonalnego samorządu miasta Dębicy i rozwój cyfryzacji
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie koncepcji „Smart City” • Rozwój instytucji dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego • Usprawnianie procesów administracyjnych oraz dostosowywanie funkcjonowania instytucji do potrzeb mieszkańców • Rozwój infrastruktury informatycznej, systemów bezpieczeństwa oraz digitalizacja i cyfryzacja zasobów miejskich • Zapewnienie dostępności usług dla osób ze szczególnymi potrzebami • Wzmacnianie kompetencji (w tym kompetencji cyfrowych) wśród pracowników administracji samorządowej • Wykorzystanie potencjału infrastruktury światłowodowej w celu zapewnienia wysokiej jakości usług dla mieszkańców • Wzmacnianie instytucjonalne lokalnych organizacji pozarządowych • Rozwój e-usług
Uzasadnienie	Obecne zmiany społeczno-gospodarcze, rosnące potrzeby i aspiracje mieszkańców wpłynęły na wzrost obciążenia samorządów, jak również konieczność poprawy ich funkcjonowania oraz dostosowania do obowiązujących i zmieniających się warunków.
Rekomendacje	Istotne jest doskonalenie potencjału instytucjonalnego w jednostkach publicznych oraz wzmocnienie dialogu i partycypacji mieszkańców w procesie rozwoju.

	Kierunek działania 2.6 Wzmocnienie potencjału infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i wyposażenie obiektów MOSiR, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ przebudowa budynku Domu Sportu wraz z budową windy oraz dostosowaniem do obowiązujących przepisów (Ppoż), ○ dostosowanie budynku gospodarczego do potrzeb MOSiR, ○ zagospodarowanie otoczenia funkcjonalnego obiektów MOSiR z zachowaniem dostępności i rozwiązań ekologicznych • Wzmocnienie potencjału infrastruktury sportowej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ przebudowa stadionu miejskiego przy ul. Parkowej w Dębicy wraz z trybunami, ○ kontynuacja przebudowy stadionu lekkoatletycznego, ○ modernizacja Euroboiska przy ul. Parkowej, ○ modernizacja boiska Orlik przy ul. Strumskiego, ○ modernizacja stadionu miejskiego przy ul. Piłsudskiego (modernizacja trybuny głównej)

	<ul style="list-style-type: none"> ○ modernizacja kortu tenisowego przy ul. Akademickiej (wymiana nawierzchni) ○ zakup wyposażenia ● Modernizacja hali basenów i lodowiska, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> ○ modernizacja energetyczna obiektu (OZE, termomodernizacja), ○ wymiana niecki basenu 50 m wraz z oprzyrządowaniem i częścią technologiczną, ○ modernizacja zaplecza szatniowo - sanitarnego, ○ zakup wyposażenia, w tym rolby na lodowisko ● Modernizacja kompleksu basenu letnich przy ul. Sobieskiego w Dębicy wraz z budową skateparku ● Utworzenie szlaków turystyczno - tematycznych oraz szlaków rekreacyjnych wraz z budową ścieżek rowerowych z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą ● Rozwój infrastruktury informatycznej, e-usług i systemów bezpieczeństwa ● Optymalizacja kosztów utrzymania miejskich obiektów sportowych i rekreacyjnych MOSiR poprzez modernizację energetyczną i wdrożenie systemów zarządzania zużycia mediów ● Dostosowanie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej MOSiR do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnych ● Promocja i upowszechnianie kultury fizycznej wśród mieszkańców ● Budowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych ● Zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Wisłoki na cele turystyczno-rekreacyjne
Uzasadnienie	Rozkwit przemysłu w Dębicy wpłynął również na rozwój klubów sportowych, których działalność przełożyła się na wzrost rozpoznawalności miasta. Obecnie kluby sportowe prężnie działają, a baza sportowa jest rozbudowywana i stanowi miejsce licznych zgrupowań klubów sportowych z kraju ³³ .
Rekomendacje	Rekomenduje się wykorzystanie potencjału związanego z rozpoznawalnością miasta oraz bazy sportowej dla funkcjonowania klubów sportowych, promocję bazy dla turystów sportowych i promocję miejsca do organizacji imprez oraz wydarzeń czy zawodów sportowych integrujących społeczność lokalną.

³³ <http://archiwum.umdebica.pl/strony/nasze-miasto>

	Kierunek działania 2.7 Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Wspomaganie rozwoju budownictwa mieszkaniowego • Wzmocnienie zasobów komunalnych w tym modernizacja i remonty budynków mieszkalnych • Optymalizacja kosztów utrzymania obiektów poprzez modernizację energetyczną i wdrożenie systemów zarządzania zużycia mediów • Dostosowanie lokali komunalnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ze szczególnymi potrzebami • Efektywne gospodarowanie gminnym zasobem mieszkaniowym
Uzasadnienie	W latach 2017-2021 zasób mieszkaniowy miasta zwiększył się o 7,4%, co wskazuje na rozwój rynku nieruchomości na terenie Dębicy. Jednakże niekorzystna sytuacja na rynku nieruchomości, wynikająca ze wzrostu kosztów najmu oraz wymagań dotyczących przyznania kredytu, determinuje konieczność rozwoju zasobu mieszkaniowego.
Rekomendacje	Tworzenie warunków mieszkaniowych dla różnych grup mieszkańców pozwoli na zwiększanie atrakcyjności osiedleńczej, napływ nowych mieszkańców oraz dalszy rozwój społeczno-gospodarczy.

Cel strategiczny	CS 3. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, wzmocnienie wspólnoty lokalnej i tożsamości dębiczan
Charakterystyka kierunku działania	<p>Kierunek działania 3.1 Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi</p> <p>Miasto aktywnie współpracuje z organizacjami trzeciego sektora w obszarze kultury, sportu, edukacji, rekreacji oraz aktywizacji społecznej. W ostatnich latach współpraca ta miała zarówno charakter finansowy, jak i pozafinansowy. Ważne jest wykorzystanie potencjału funkcjonujących organizacji w celu kształtowania demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, dzięki budowaniu partnerskich relacji między samorządem a organizacjami pozarządowymi. Prowadzić to będzie do efektywniejszego zaspokajania potrzeb społeczności z uwagi na możliwość skuteczniejszego definiowania i rozpoznania potrzeb mieszkańców.</p>
	<p>Kierunek działania 3.2 Rozwój instytucji kultury i budowanie tożsamości dębiczan w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne</p> <p>Budowa i wzmocnienie tożsamości mieszkańców stanowi kluczowe wyzwanie w najbliższej perspektywie. Istotne jest uświadamianie mieszkańców oraz kształcenie dzieci i młodzieży ze zwróceniem uwagi na specyfikę, uwarunkowania i historię miasta oraz jego rolę m.in. w strukturze gospodarczej regionu. Kluczowe jest wykorzystanie zarówno materialnego, jak</p>

		i niematerialnego dziedzictwa kultury oraz rozwijanie i wykorzystanie potencjału instytucji kultury.
	Kierunek działania 3.3 Budowanie marki miasta	Wśród unikalnych zasobów miasta można wskazać walory naturalne, związane z rzeką Wisłoką i potencjałem turystycznym. Dębica jest miastem typowo przemysłowym, a jej wyróżnikiem jest przede wszystkim aspekt związany z produkcją opon oraz przynależność do Centralnego Okręgu Przemysłowego. Unikalne zasoby dotyczą również obiektów zabytkowych i pozostałości architektonicznych po zaborze austriackim jak również osób związanych z miastem m.in. rodzina Raczyńskich czy urodzony w Dębicy Prof. Krzysztof Penderecki.
	Kierunek działania 3.4 Integracja społeczna	Integracja społeczna jest elementem przyczyniającym się do budowy wysokiej jakości kapitału społecznego oraz działaniem zapobiegającym zjawiskom marginalizacji i wykluczenia wśród społeczności lokalnej. W celu rozwijania zintegrowanej społeczności lokalnej kluczowe jest zaangażowanie i aktywność ze strony mieszkańców, jak również stworzenie przestrzeni oraz organizowanie wydarzeń umożliwiających integrację międzypokoleniową.
	Kierunek działania 3.5 Sportowa Dębica	Elementem budującym dębicką tożsamość i wizerunek miasta są kluby sportowe m.in. Wisłoka Dębica, będąca jednym z najstarszych klubów zapaśniczych w Polsce (powstał w 1908 r.), jak również Igloopol Dębica – będący klubem reprezentantów Polski w piłce nożnej i boksie (dwukrotny drużynowy mistrz Polski). Warto zatem kontynuować i dalej rozwijać tradycje sportowe w mieście, poprzez m.in. organizację wydarzeń o charakterze sportowym przy jednoczesnej promocji aktywności fizycznej wśród mieszkańców.
	Kierunek działania 3.6 Promocja zdrowia i aktywności fizycznej mieszkańców	Stopniowe starzenie się społeczności lokalnej, wzrost liczby osób w wieku senioralnym, a także długotrwałe skutki pandemii COVID-19, które wpłynęły na zdrowie, w szczególności psychiczne mieszkańców, stanowią podstawę do prowadzenia działań z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.
	Kierunek działania 3.7 Dębica dla młodych	W celu wzmocnienia poczucia tożsamości i przywiązania do miasta oraz ograniczenia zjawiska emigracji (również w przyszłości)

	młodych osób do innych ośrodków, istotne jest stworzenie oferty dostosowanej do potrzeb tej grupy mieszkańców oraz tworzenie atrakcyjnych warunków do osiedlenia się.
--	---

	Kierunek działania 3.1 Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z sektorem pozarządowym w zakresie organizacji zajęć sportowych, kulturalnych, edukacyjnych itp. dla różnych grup mieszkańców • Wzmacnianie współpracy pomiędzy lokalną społecznością a organizacjami pozarządowymi • Wykorzystanie potencjału ludzkiego, wolontariackiego i instytucjonalnego organizacji pozarządowych w realizacji zadań gminy • Promocja działalności organizacji pozarządowych • Wspieranie instytucji dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego • Działania na rzecz wzmocnienia instytucjonalnego lokalnych organizacji pozarządowych
Uzasadnienie	Według danych BDL GUS w 2021 r. w mieście funkcjonowały 144 stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz 15 fundacji. Większość podmiotów trzeciego sektora na terenie Dębicy działa w obszarze sportu i rekreacji. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ich liczba wyniosła 3,6, a na tle powiatu dębickiego (3,3) miasto wypada korzystnie. Jednakże w opinii 11,7% mieszkańców, aktywność społeczna i obywatelska jest niska, dlatego ważne jest wykorzystanie potencjału trzeciego sektora w celu jej zwiększenia.
Rekomendacje	Rekomenduje się intensyfikację współpracy i wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w celu poszerzenia oferty skierowanej w stronę mieszkańców i ich wsparcia. Podmioty trzeciego sektora stanowią twórczy potencjał miasta.

	Kierunek działania 3.2 Rozwój instytucji kultury i budowanie tożsamości dębiczan w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie ciągłości kulturowej poprzez działania mające na celu zachowanie duchowego i materialnego dziedzictwa kulturowego • Wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców, w tym wśród dzieci i młodzieży • Prowadzenie zajęć dla uczniów szkół z zakresu historii regionu, miasta i jego dziedzictwa z wykorzystaniem potencjału Muzeum Regionalnego w Dębicy • Rozwój potencjału Muzeum Regionalnego w Dębicy w tym w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> ○ przebudowa i modernizacja trzech budynków Muzeum, ○ budowa obiektu na potrzeby działalności Muzeum, ○ pozyskanie nowych przestrzeni pod działalność muzealniczą, ○ zakup wyposażenia,

	<ul style="list-style-type: none"> ○ zagospodarowanie zewnętrznego kompleksu i parku muzealnego z zachowaniem dostępności i rozwiązań ekologicznych, ○ wzbogacanie zbiorów muzealnych, ○ konserwacja zabytków ze zbiorów Muzeum. ● Rozwój potencjału MOK w Dębicy, poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ○ modernizację i doposażenie Galerii Sztuki MOK, ○ budowę amfiteatru z niezbędną infrastrukturą przy DK MORS (Park Słoneczny), ○ zakup wyposażenia na potrzeby działalności MOK, ○ renowacja zabytkowego Park im. Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” (DK Śnieżka). ● Modernizacja i doposażenie Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ przebudowa i modernizacja budynków Biblioteki, ○ zakup wyposażenia na potrzeby prowadzonej działalności, ○ zagospodarowanie terenu wokół budynku Biblioteki z zachowaniem dostępności i rozwiązań ekologicznych, ○ wzbogacanie zasobów Biblioteki oraz doskonalenie metod ich udostępniania. ● Wsparcie działań z zakresu rewitalizacji na terenie miasta obiektów dworskich i pałacowych, historycznej architektury sakralnej wraz z otoczeniem, będących dziedzictwem historycznym Dębicy ● Renowacja obiektów i terenów zabytkowych na terenie miasta, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> ○ Kaplica cmentarna Raczyńskich (ul. Cmentarna) ○ Cmentarz miejski tzw. „cmentarz stary” (ul. Cmentarna) ○ Wieża ciśnienia (PKP) ○ Była Synagoga. ● Promocja czytelnictwa, pobudzanie aktywności mieszkańców miasta ukierunkowanej na partycypację w życiu artystycznym i kulturalnym, kreowanie atrakcyjnej oferty kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych ● Utworzenie szlaku tradycji rzemiosła i kupców w Dolinie Wisłoki (ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego) ● Optymalizacja kosztów utrzymania miejskich obiektów kultury poprzez modernizację energetyczną i wdrożenie systemów zarządzania zużycia mediów ● Dostosowanie infrastruktury kultury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnych
Uzasadnienie	<p>Ponad 68% ankietowanych mieszkańców zamieszkuje w Dębicy od urodzenia, jednakże poczucie tożsamości lokalnej jest stosunkowo niskie. Warto wykorzystać potencjał instytucji kultury i inicjatywę społeczną oraz działalność organizacji trzeciego sektora, które skupiają osoby oddane ziemi dębickiej, w celu budowy tożsamości dębiczaniek.</p>
Rekomendacje	<p>Wykorzystanie unikalnych zasobów związanych z dziedzictwem materialnym i niematerialnym odgrywa kluczową rolę w kontekście budowy tożsamości dębiczaniek.</p>

	Kierunek działania 3.3 Budowanie marki miasta
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie pozytywnego wizerunku miasta i budowanie jego marki • Budowanie marki miasta we współpracy samorządu z podmiotami prowadzącymi działalność na terenie Dębicy • Promocja miasta, tradycji i mieszkańców, z wykorzystaniem potencjału miejskich instytucji kultury • Cykliczna organizacja festiwalu "Dębickie Korzenie" Krzysztof Penderecki - in memoriam, upamiętniającego urodzonego w Dębicy wybitnego kompozytora Profesora Krzysztofa Pendereckiego • Budowanie marki Dębicy poprzez promocję cyklicznych wydarzeń społeczno-kulturalnych • Promocja miasta w oparciu o dziedzictwo kulturowe, przemysłowe, szlaki turystyczne i tematyczne oraz wydarzenia historyczno-patriotyczne • Budowanie wizerunku i promocja miasta w oparciu o tradycje dębickich zakładów utworzonych w ramach Centralnego Okręgu Przemysłowego • Pielęgnowanie pamięci i promocja dokonań osób i instytucji zasłużonych dla rozwoju Dębicy • Współpraca z miastami partnerskimi • Wzmacnianie marki miasta w oparciu o organizowane w Dębicy wydarzenia i zawody sportowe rangi regionalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej
Uzasadnienie	Budowanie marki miasta to długotrwały proces, dla którego bazą jest wybór charakterystycznych cech, wpływających na atrakcyjność miasta. W przypadku Dębicy można mówić m.in. o śladach tożsamości galicyjskiej, historii rozwoju przemysłu czy sportu.
Rekomendacje	Miasto charakteryzuje się bogatą historią, która powinna zostać wykorzystana do budowania marki obszaru i zwiększenia jego rozpoznawalności. Istotnym elementem budującym i wzmacniającym markę obszaru będą organizowane wydarzenia kulturalne i sportowe.

	Kierunek działania 3.4 Integracja społeczna
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Działania integrujące społeczność lokalną • Podejmowanie działań na rzecz umożliwienia wszystkim grupom mieszkańców aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, społecznym, sportowym i obywatelskim • Rozwój instytucji dialogu społecznego • Udoskonalenie systemu informacji i promocji miejskich wydarzeń kulturalnych, społecznych i sportowych kierowanych do różnych grup mieszkańców • Organizacja wydarzeń integrujących wszystkie pokolenia dębiczan • Tworzenie miejsc spędzania wolnego czasu sprzyjających integracji społecznej • Organizacja wydarzeń historyczno-patriotycznych budujących więzi społeczne i wzmacniające integrację społeczną dębiczan

Uzasadnienie	Kapitał społeczny stanowi czynnik integracji społecznej, dlatego istotne jest umożliwienie mieszkańcom nawiązywania i pogłębiania relacji oraz włączenie osób zagrożonych wykluczeniem w życie społeczne.
Rekomendacje	Rekomenduje się prowadzenie działań mających na celu umożliwienie integracji wszystkich grup społecznych, w szczególności ludności napływowej z mieszkańcami miasta.

	Kierunek działania 3.5 Sportowa Dębica
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja aktywnego stylu życia, kultury fizycznej i sportu • Organizacja wydarzeń i zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych, w oparciu o potencjał miejskich obiektów sportowych • Promocja kalendarza cyklicznych imprez i wydarzeń sportowych • Informacja i promocja miejskich wydarzeń sportowych kierowanych do różnych grup mieszkańców • Współpraca z podmiotami działającymi w obszarze kultury fizycznej i sportu • Promocja oferty MOSiR i miejskich obiektów sportowych
Uzasadnienie	Tradycje sportowe stanowią istotny czynnik rozwojowy miasta oraz są jednym z elementów budujących wizerunek Dębicy. Warto bazować na tym potencjale i wykorzystać go w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego.
Rekomendacje	Organizacja imprez sportowych przyczyni się do wzmocnienia poziomu integracji społecznej, promocji i wzmocnienia wizerunku miasta w oparciu o jego specyfikę i tradycje sportowe. Aspekt ten powinien zostać również wykorzystany do promocji aktywnego stylu życia i sportu wśród mieszkańców.

	Kierunek działania 3.6 Promocja zdrowia i aktywności fizycznej mieszkańców
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja zdrowia i profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców • Współpraca z podmiotami działającymi w obszarze promocji zdrowia i aktywności fizycznej mieszkańców • Działania w zakresie podniesienia poziomu aktywności fizycznej mieszkańców • Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych z zakresu zdrowego odżywiania • Wdrażanie programów zachęcających dzieci i młodzież do aktywnego trybu życia i regularnego ruchu • Wykorzystanie rekreacyjnego potencjału terenów leśnych • Współpraca z podmiotami działającymi w obszarze promocji zdrowia i aktywności fizycznej mieszkańców
Uzasadnienie	Blisko 44% respondentów wskazuje, że w mieście brakuje programów promocji zdrowia. W mieście odnotowuje się wzrost liczby udzielanych porad medycznych o 7,6% w latach 2017-2021, co świadczyć może o większym zapotrzebowaniu na tego rodzaju usługi oraz na problemy zdrowotne wśród mieszkańców. Warto zatem, w celu poprawy jakości życia oraz zdrowia aktywizować mieszkańców i prowadzić działania mające na celu profilaktykę zdrowotną i promocję zdrowia.
Rekomendacje	Umożliwienie mieszkańcom korzystania z różnorodnych form aktywności fizycznej, dzięki stworzeniu i rozwinięciu odpowiedniej infrastruktury oraz

	organizacji wydarzeń edukacyjnych i informacyjnych dotyczących tematyki zdrowego stylu życia, pozytywnie przełoży się na jakość życia i zwiększenie poziomu aktywności fizycznej mieszkańców.
--	---

	Kierunek działania 3.7 Dębica dla młodych
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży • Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni do rekreacji i sportu, zgodnie z potrzebami dzieci i młodzieży • Tworzenie miejsc spędzania wolnego czasu sprzyjających integracji młodych • Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionych • Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych sprzyjających osiedlaniu się i pozostawaniu młodych ludzi w Dębicy • Współpraca samorządu, nauki i biznesu w celu tworzenia w Dębicy dogodnych warunków rozwoju dla młodych ludzi • Wspomaganie rozwoju budownictwa mieszkaniowego • Wspieranie sektora gospodarczego w celu tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy dla ludzi młodych • Wspieranie rozwoju wolontariatu i aktywności społecznej wśród ludzi młodych
Uzasadnienie	Osoby młode stanowią potencjał i koło zamachowe rozwoju gospodarczego gminy, dlatego też ważne jest budowanie przywiązania do miasta, poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży, co w przyszłości może przełożyć się na pozostanie w mieście i ograniczenie skali emigracji osób młodych i wykształconych.
Rekomendacje	W kontekście kształtowania i prowadzenia kompleksowej polityki młodzieżowej istotne jest rozpoznanie potrzeb tej grupy mieszkańców, w celu dostosowania oferty do oczekiwań dzieci i młodzieży oraz umożliwienie im decydowania w procesie dalszego rozwoju miasta.

Cel strategiczny	CS 4. Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy	
Charakterystyka kierunku działania	Kierunek działania 4.1 Rozwijanie współpracy z instytucjami samorządowymi	Współpraca i realizacja zintegrowanych działań (m.in. z zakresu transportu) w partnerstwie z innymi samorządami umożliwi dalszy rozwój miasta wraz ze wzmacnianiem jego pozycji konkurencyjnej. Od 2014 r. miasto Dębica tworzy Dębicko – Ropczycki Obszar Funkcjonalny. Samorządy wchodzące w skład obszaru funkcjonalnego opracowały Strategię Rozwoju Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego (poddaną aktualizacji w 2018 r.), która miała na celu wzmocnienie potencjału gmin oraz zakładała rozwiązanie problemów widocznych na tym obszarze w sposób kompleksowy. Strategia ta uwzględniała realizację działań w perspektywie finansowej 2014-2020, natomiast w perspektywie 2017-2021 opracowywana jest nowa strategia, na mocy Porozumienia międzygminnego zawartego w dniu 7 lipca 2023 r. ³⁴
	Kierunek działania 4.2 Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia granic administracyjnych miasta	Miasto Dębica wpływa na rozwój całego regionu, ze szczególnym wskazaniem na otaczające gminy. Stanowi ono miejsce pracy i spędzania czasu wolnego dla wielu mieszkańców poddębickich miejscowości. Zawierzbie, Straszęcin, Latoszyn, Pustynia, Kędzierz, Kozłów czy Nagawczyna obecnie pełnią funkcje podmiejskich dzielnic i odgrywają rolę „sypialni”, dla mieszkańców, którzy w dużej mierze funkcjonują w Dębicy. Kluczowe jest poszerzenie granic w celu m.in. pozyskania nowych inwestorów. Należy zwrócić uwagę na obszary, które stanowią naturalne przedłużenie miasta oraz na tereny przeznaczone pod inwestycje. Poszerzenie granic miasta będzie stanowić istotny impuls rozwojowy.
	Kierunek działania 4.3 Racjonalne planowanie przestrzenne	Aktywne planowanie przestrzenne polega na udoskonaleniu i poprawie funkcjonalności struktury przestrzennej miasta oraz na jej racjonalnym przekształceniu i wykorzystaniu, w celu dostosowaniu do potrzeb dalszego rozwoju oraz oczekiwań społeczności. Ma na celu również harmonizowanie rozwoju przestrzennego z walorami środowiska naturalnego i ograniczenia rozpraszania zabudowy.
	Kierunek działania 4.4 Zwiększenie estetyki przestrzeni publicznej	Estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznych odgrywa istotną rolę w kształtowaniu atrakcyjnego wizerunku miasta, jak również wpływa na jakość życia mieszkańców. Istotne jest systematyczne podnoszenie estetyki krajobrazu miejskiego i wyglądu miejsc publicznych w celu zaspokojenia oczekiwań mieszkańców Dębicy.

³⁴ Porozumienie międzygminne w sprawie powołania Związku ZIT i określenia zasad współpracy jednostek samorządu terytorialnego Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego w celu realizacji zadań w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

	Kierunek działania 4.5 Rozwój wysokiej jakości infrastruktury publicznej	Rozwój i modernizacja infrastruktury publicznej jest podstawowym oczekiwaniem mieszkańców. W przypadku Dębicy utrzymanie oraz poprawa sprawności funkcjonowania oraz rozbudowa infrastruktury technicznej w szczególności drogowej i okołodrogowej stanowi priorytetowe wyzwanie.
	Kierunek działania 4.6 Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej wraz z zagospodarowaniem i rozwojem terenów zielonych	Poprawa funkcjonalności i zmiany w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej przekładają się bezpośrednio na podniesienie jakości życia mieszkańców, jak również poprawę atrakcyjności turystyczno-gospodarczej. Rozwój terenów zielonych i doposażenie przestrzeni publicznych pozytywnie wpłynie na wizerunek miasta.

	Kierunek działania 4.1 Rozwijanie współpracy z instytucjami samorządowymi	
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie jakości powiązań funkcjonalnych oraz integracja terytorialna, przestrzenna i funkcjonalna w ramach Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego • Wdrażanie zaplanowanych działań w oparciu o dokumenty strategiczne Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego (Strategię ZIT DROF, Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej - SUMP) • Działania na rzecz rozwoju multimodalnego systemu komunikacji publicznej i infrastruktury na terenie DROF • Rozwój mikromobilności i aktywnych form mobilności w tym uwzględniającej obszar funkcjonalny DROF • Działania na rzecz wzmocnienia powiązań społeczno-gospodarczych z Mielcem w celu utworzenia układu multipolarnego • Uczestnictwo w związkach, stowarzyszeniach JST i innych formach partnerstwa na rzecz rozwoju miasta 	
Uzasadnienie	Duopol Dębica-Ropczyce i wynikająca z tego dostępność komunikacyjna w układzie wschód-zachód umożliwi rozwijanie usług transportowych oraz firm o skali międzynarodowej (np. przemysł gumowy i chemiczny) ³⁵ . Działanie i współpraca samorządów, pozwala na efektywne pozyskiwanie środków finansowych na realizację zintegrowanych inwestycji, których efektem będzie rozwój gmin zrzeszonych w partnerstwie (m.in. związkach, porozumieniach czy stowarzyszeniach JST), w tym miasta Dębica.	
Rekomendacje	Zgodnie z zapisami strategii wojewódzkiej, rekomenduje się utworzenie układu multipolarnego Mielec – Dębica – Ropczyce. Istotny jest również aktywny udział i zaangażowanie samorządu miasta we współpracę i wdrażanie inicjatyw i przedsięwzięć zgodnie z założeniami Strategii ZIT Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego.	

³⁵ Strategia rozwoju województwa- Podkarpackie 2030

	Kierunek działania 4.2 Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia granic administracyjnych miasta
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie Rady ds. koncepcji zmiany granic miasta Dębicy • Opracowanie koncepcji poszerzenia granic miasta • Informowanie i prowadzenie dialogu w sprawie poszerzenia granic • Stworzenie oferty dla mieszkańców gmin, które miałyby wejść w granice administracyjne miasta • Wdrożenie stosownej procedury w zakresie poszerzenia granic administracyjnych Dębicy
Uzasadnienie	W 2004 r. do miasta Dębica przyłączono części terytorium miejscowości Latoszyn z gminy Dębica. Była to ostatnia zmiana granic administracyjnych miasta. Obecnie z uwagi na konieczność rozwoju Dębicy i niedostateczne rezerwy terenów inwestycyjnych, zasadne jest podjęcie działań w celu poszerzenia granic miasta.
Rekomendacje	Rekomenduje się poszerzenie granic miasta, które będzie stanowić istotny impuls rozwojowy.

	Kierunek działania 4.3 Racjonalne planowanie przestrzenne
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie polityki przestrzennej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa • Kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego • Przyjęcie "uchwały krajobrazowej" • Harmonizowanie rozwoju przestrzennego z walorami środowiska naturalnego • Zwiększenie efektywności wykorzystania terenów zurbanizowanych • Dążenie do ograniczenia rozpraszania zabudowy • Zapewnienie rezerw terenowych pod infrastrukturę transportu zbiorowego, pieszego i rowerowego oraz infrastrukturę rekreacyjną i zieleń miejską.
Uzasadnienie	W celu zapewnienia kompleksowego rozwoju miasta, należy pamiętać o zrównoważonym rozwoju funkcji oraz racjonalnym zagospodarowaniu przestrzeni zgodnie z wymogami ochrony środowiska i ładu przestrzennego. Z punktu widzenia skracania czasu inwestycji oraz określenia przeznaczenia terenów w mieście, istotne jest uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których udział w powierzchni Dębicy stanowi zaledwie 11%.
Rekomendacje	Należy dążyć do poprawy funkcjonalności struktury przestrzennej miasta oraz jej racjonalnego przekształcenia, w celu dostosowania do potrzeb dalszego rozwoju. Rekomenduje się w pierwszej kolejności uzupełnienie i uporządkowanie struktury istniejącej zabudowy, a następnie prowadzenie procesu zagospodarowania terenów obecnie niezainwestowanych.

	Kierunek działania 4.4 Zwiększenie estetyki przestrzeni publicznej
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja i fizyczna odnowa przestrzeni publicznej • Przebudowa oraz rewitalizacja rynku i śródmieścia

	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego • Działania na rzecz poprawy estetyki miasta • Podejmowanie działań i inicjatyw na rzecz poprawy estetyki budynków na terenie Dębicy, w tym stanowiących własność prywatną
Uzasadnienie	<p>Obecnie ponad połowa ankietowanych mieszkańców negatywnie ocenia czystość miejsc publicznych. Ponadto wśród najczęstszych wskazań problemów społecznych występujących na terenie miasta, respondenci wymieniają: wandalizm/niszczenie mienia publicznego (12,3%) i zaśmiecanie okolicy (11,8%). Jedną ze słabych stron miasta jest estetyka, wynikająca m.in. z nieuregulowanego stanu własności, która negatywnie wpływa na wizerunek Dębicy jako miejsca do zamieszkania.</p>
Rekomendacje	<p>Rekomenduje się kompleksową dbałość o stan i jakość przestrzeni publicznych, w celu poprawy wizerunku miasta, jak również rewitalizację i odnowę terenów i przestrzeni zdegradowanych.</p>

	Kierunek działania 4.5 Rozwój wysokiej jakości infrastruktury publicznej
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój i modernizacja infrastruktury okołodrogowej • Rozbudowa, modernizacja i poprawa efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego • Rozbudowa sieci dróg i tras rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą • Budowa i modernizacja parkingów z zachowaniem dostępności i rozwiązań ekologicznych • Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w Dębicy poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ○ rozbudowę systemu monitoringu miejskiego, ○ utworzenie centrum monitoringu miejskiego, ○ monitoring powszechnie dostępnych przestrzeni miejskich: parków, placów, obiektów sportowych, oświatowych i kulturalnych, ○ modernizacja infrastruktury drogowej (przejścia dla pieszych, skrzyżowania), ○ modernizacja infrastruktury drogowej w rejonie szkół i obiektów użyteczności publicznej w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. • Poprawa i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie miasta Dębica: <ul style="list-style-type: none"> ○ budowa magistrali wodociągowej, ○ rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji wodociągowej, ○ rozbudowa systemu monitorowania sieci wodociągowej \ w mieście Dębica, ○ modernizacja Stacji Uzdatniania Wody pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa, ○ rozwój laboratorium wody, ○ modernizacja Oczyszczalni Ścieków, ○ rozbudowa i doposażenie Laboratorium Produkcji Wody i Laboratorium Oczyszczalni Ścieków, ○ budowa Centrum Innowacji.

	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie potencjału infrastruktury światłowodowej w celu zapewnienia wysokiej jakości usług dla mieszkańców.
Uzasadnienie	Infrastruktura publiczna jest elementem niezbędnym dla właściwego rozwoju sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej w mieście. Jest podstawowym oczekiwaniem mieszkańców, wpływającym na ocenę miasta jako miejsca do zamieszkania. Obecnie 43,6% respondentów negatywnie ocenia miasto jako miejsce do życia. Istotne jest zatem systematyczne rozwijanie infrastruktury w celu stopniowej poprawy jakości życia i wzmocnienia atrakcyjności osiedleńczej.
Rekomendacje	Wyposażenie przestrzeni publicznych w niezbędną infrastrukturę techniczną, wpłynie na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz dalszy rozwój społeczno-gospodarczy.

	Kierunek działania 4.6 Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej wraz z zagospodarowaniem i rozwojem terenów zielonych
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie standardów dotyczących utrzymania zieleni urządzonej Zwiększenie liczby nowych nasadzeń Zwiększenie powierzchni terenów zielonych i powierzchni biologicznie czynnych w mieście Doposażanie przestrzeni publicznych w obiekty małej architektury Tworzenie i modernizacja powszechnie dostępnych przestrzeni publicznych, parków kieszonkowych, ogrodów, woonerf itp. w celu poprawy jakości życia w mieście Zabezpieczenie prawne terenów pod zielenią miejską
Uzasadnienie	Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem wynosi 1,6% i nie odnotowano zmiany w tym zakresie w ostatnich pięciu latach. W opinii 4,6% ankietowanych zadbanie o nowe nasadzenia jest jednym z wymienianych przedsięwzięć, które sprawią, że w opinii respondentów w Dębicy będzie się żyło lepiej.
Rekomendacje	Zgodnie z ocenami i wskazaniem ankietowanych mieszkańców ważne jest stworzenie atrakcyjnych przestrzeni i podniesienie ich jakości poprzez nowe nasadzenia oraz kształtowanie i rozwijanie terenów zieleni w mieście.

Cel strategiczny	CS 5. Dębica miastem neutralnym klimatycznie
Charakterystyka kierunku działania	<p>Kierunek działania 5.1 Ochrona środowiska naturalnego</p> <p>Na terenie miasta występują obszary chronionego krajobrazu (Pogórza Strzyżowskiego oraz Jastrzębsko-Żdzarskiego), obszary Natura 2000 oraz kilkadziesiąt pomników przyrody. Obecność obszarów chronionych wymaga podjęcia działań na rzecz ich ochrony i racjonalnego wykorzystania oraz zagospodarowania. Ma to na celu ochronę wartości ekologicznych, jak również cech, które stanowią o tożsamości przyrodniczej miasta. Kluczowe jest zachowanie w stanie naturalnym lub mało</p>

		zmienionym obszarów charakteryzujących się cennymi wartościami przyrodniczymi.
	Kierunek działania 5.2 Adaptacja miasta do zmian wynikających z kryzysu klimatycznego	Postępujący kryzys klimatyczny stanowi wyzwanie dla samorządu Dębicy. Wśród możliwych ekstremalnych zdarzeń naturalnych w mieście, można wskazać m.in. suszę i powódź. Miasto w przeważającej części zagrożone jest w stopniu umiarkowanym wystąpieniem suszy, a jedynie w części południowo-wschodniej występuje silnie zagrożenie. Ekstremalne zagrożenie identyfikuje się w przypadku suszy atmosferycznej. Drugim z możliwych zjawisk jest powódź. Dębica znajduje się w obszarze problemowym zlewni Wisłoki, z uwagi na zlokalizowanie jej w zachodniej części miasta. Zagrożenie powodziowe na tym obszarze jest bardzo wysokie i dotyczy przede wszystkim podtapianych zabudowań wzdłuż cieków. Wśród możliwych typów powodzi na terenie tej gminy wskazuje się typ powodzi rzecznej o mechanizmie naturalnego wezbrania. Kryzys klimatyczny i wskazane zagrożenia determinując konieczność prowadzenia działań mających na celu zarówno przeciwdziałanie i zapobieganie skutkom powodzi, jak również rozwijanie zielono-niebieskiej infrastruktury i prowadzenie działań retencyjnych, w celu adaptacji miasta do zmian klimatu.
	Kierunek działania 5.3 Poprawa jakości powietrza	Na jakość powietrza w mieście mają wpływ przede wszystkim powierzchniowe źródła emisji, które pochodzą z palenisk domowych czy małych kotłowni. Istotnymi czynnikami są również: napływ zanieczyszczeń z otoczenia, emisja wynikająca ze specyfiki i przemysłowego charakteru miasta, a także emisja zanieczyszczeń pochodząca z transportu, a związana ze wzrostem liczby samochodów osobowych, wysokiej skali podróży i przepływów pracowniczych do miasta. Kluczowe z punktu widzenia poprawy jakości powietrza jest wymiana nieefektywnych źródeł ciepła oraz poprawa efektywności energetycznej budynków w mieście.
	Kierunek działania 5.4 Bezpieczeństwo infrastrukturalne	Infrastruktura krytyczna, ma podstawowe znaczenie dla funkcjonowania społeczeństwa, jak i gospodarki. Jej rozwijanie jest kluczowe z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa publicznego dla mieszkańców, jak również sprawnego funkcjonowania m.in. administracji publicznej. Należy dążyć do zapewnienia wysokiego stopnia funkcjonalności oraz integralności infrastruktury na terenie miasta, w celu zapobiegania zagrożeniom.
	Kierunek działania 5.5 Bezpieczeństwo energetyczne i	GOZ stanowi oficjalny cel Unii Europejskiej, dlatego też samorząd miasta Dębica powinien dążyć do wdrażania gospodarki cyrkularnej i minimalizację

gospodarka obiegu zamkniętego	zużycia surowców poprzez ich powtórne wykorzystanie, w celu zwiększenia efektywności funkcjonowania systemu gospodarczego. Transformacja energetyczna w ramach GOZ zakłada zwiększenie udziału zielonej energii z odnawialnych źródeł energii, co oprócz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa energetycznego i obniżenia kosztów, przełoży się na poprawę jakości powietrza.
-------------------------------	--

Kierunek działania 5.1 Ochrona środowiska naturalnego	
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do zachowania, w jak największym stopniu, walorów naturalnych w mieście • Racjonalne udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo • Regulacja potoków i zabezpieczenie przeciwpowodziowe • Działania na rzecz ochrony zasobów gleby, wody i powietrza • Ochrona bioróżnorodności • Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów azbestowych wraz z ich usuwaniem i unieszkodliwianiem • Działania edukacyjne i informacyjne na rzecz wzmocnienia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców
Uzasadnienie	Zmiany klimatu negatywnie wpływają zarówno na jakość życia mieszkańców, jak i środowisko przyrodnicze. Jednym z zagrożeń jest m.in. utrata bioróżnorodności, której efektem może być wymieranie gatunków fauny i flory. Blisko 33% respondentów negatywnie ocenia stan środowiska naturalnego w mieście, z uwagi na ten fakt oraz postępujący kryzys klimatyczny, ważne jest zadbanie o jakość środowiska przyrodniczego.
Rekomendacje	Kluczowe jest rozwijanie miasta zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i dbałość o stan środowiska naturalnego, z jednoczesnym zachowaniem terenów cechujących się wysokimi walorami przyrodniczymi i pozostawianie ich jak w największym stopniu nieprzekształconych.

Kierunek działania 5.2 Adaptacja miasta do zmian wynikających z kryzysu klimatycznego	
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie potencjału adaptacyjnego Dębicy do skutków zmian klimatu poprzez realizację działań wynikających z Miejskiego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu • Zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnych poprzez ograniczenie powierzchni nieprzepuszczalnych w mieście lub ich rozszczelnienie • Poprawa odporności klimatycznej miasta poprzez likwidację wysp ciepła • Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury na obszarze miasta • Budowa zbiorników retencyjnych na potrzeby utrzymania zieleni miejskiej • Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej • Realizacja działań przewidzianych w planie przeciwdziałania skutkom suszy • Działania wspierające edukację ekologiczną i klimatyczną

Uzasadnienie	Postępujący kryzys klimatyczny i jego możliwe skutki implikują konieczność prowadzenia działań z zakresu adaptacji do zmian klimatu. Kwestia ta jest istotna z uwagi na umiarkowane zagrożenie związane z możliwością wystąpienia suszy, jak również wysokie ryzyko powodzi wynikające z przebiegu rzeki Wisłoki. Ponadto, ze względu na zjawisko powstawania miejskich wysp ciepła, niezbędne jest wprowadzanie zieleni w przestrzeni publicznej oraz zwiększanie powierzchni przepuszczalnych (powierzchni biologicznie czynnej).
Rekomendacje	Ważne jest dążenie do uczynienia miasta naturalnym klimatycznie wraz z ochroną przed skutkami zmian klimatu i prowadzeniem kompleksowych działań adaptacyjnych.

	Kierunek działania 5.3 Poprawa jakości powietrza
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła • Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych na rzecz poprawy jakości powietrza • Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej • Prowadzenie miejskiego systemu monitorowania powietrza • Kontrola mieszkańców w zakresie spalania odpadów i zabronionych paliw w paleniskach domowych
Uzasadnienie	Głównym źródłem zanieczyszczeń na terenie Dębicy jest tzw. niska emisja, pochodząca z ogrzewania domów jednorodzinnych. W latach 2017-2021 odnotowywano przekroczenia stężeń ozonu oraz benzo(a)pirenu zawieszonych w pyłe PM10. Respondenci w badaniu ankietowym negatywnie oceniają jakość powietrza – blisko 53% ankietowanych ocenia jakość powietrza źle bądź bardzo źle.
Rekomendacje	Rekomenduje się prowadzenie działań mających na celu zmniejszenie tzw. niskiej emisji wraz ze wzmacnianiem świadomości ekologicznej wśród mieszkańców i zwiększeniem efektywności energetycznej obiektów zlokalizowanych w mieście.

	Kierunek działania 5.4 Bezpieczeństwo infrastrukturalne
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie sprawnego systemu zarządzania kryzysowego • Ochrona infrastruktury krytycznej • Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wody na terenie miasta • Zakup sprzętu i wyposażenia w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców • Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego • Dążenie do zapewnienia lokalnego bezpieczeństwa energetycznego
Uzasadnienie	Infrastruktura krytyczna dotyczy systemów oraz wchodzących w ich skład powiązanych ze sobą funkcjonalnie obiektów i usług, które są kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców oraz zapewnieniu sprawnego funkcjonowania administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców. W celu wzmocnienia poziomu poczucia bezpieczeństwa istotne jest rozwijanie infrastruktury w celu zapobiegania możliwym kryzysom i skutkom ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Rekomendacje	Rozwój infrastruktury i zapewnienie bezpieczeństwa stanowi kluczowe wyzwanie, dlatego rekomenduje się prowadzenie działań zgodnie z zapisami Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej ³⁶ .
--------------	--

	Kierunek działania 5.5 Bezpieczeństwo energetyczne i gospodarka obiegu zamkniętego
Zakres planowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Montaż instalacji OZE na obiektach użyteczności publicznej • Optymalizacja kosztów utrzymania obiektów użyteczności publicznej poprzez modernizację energetyczną i wdrożenie systemów zarządzania zużycia mediów • Wymiana oświetlenia na energooszczędne w budynkach użyteczności publicznej • Współpraca z różnymi podmiotami w zakresie wytwarzania i równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji lub obrotu energią • Działania administracyjne i społeczne ukierunkowane na utworzenie zakładu termicznego przetwarzania odpadów komunalnych i sortowni odpadów • Modernizacja PSZOK • Prowadzenie działań edukacyjnych z zakresu zasad segregacji, recyklingu i przeciwdziałania powstawaniu odpadów
Uzasadnienie	W Dębicy zauważa się wzrost odpadów zebranych selektywnie w ostatnich latach, co uznać należy za pozytywne w kontekście wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego. W przypadku rozwijania GOZ istotne jest również rozwijanie odnawialnych źródeł energii, w mieście Dębica, największy potencjał upatruje się w rozwoju instalacji wykorzystujących energię słoneczną.
Rekomendacje	Rekomenduje się wdrażanie działań dotyczących m.in. nowoczesnego wytwarzania energii na szerszą skalę, co pozwoli na ograniczenie emisji dwutlenku węgla, zwiększenie efektywności energetycznej oraz przejście w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

³⁶ Uchwała nr 210/2015 Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej z uwzględnieniem Uchwały nr 116/2020 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2020 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej

10. Rezultaty planowanych działań

Rozdział odnosi się do przepisu art. 10e ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.): oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Poniżej przedstawiono katalog wskaźników, które będą podlegały monitoringowi w celu określenia poziomu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030. Dzięki monitoringowi możliwa będzie ocena rezultatów planowanych działań oraz stwierdzenie, czy wyznaczone w strategii cele strategiczne zostały osiągnięte.

Dla każdego ze wskaźników określono oczekiwaną tendencję, a więc sposób, w jaki będzie się zmieniała wartość wskaźnika (wzrost/spadek) w wyniku realizacji założeń Strategii. Ocena realizacji niektórych wskaźników będzie możliwa natomiast z wykorzystaniem metody zero-jedynkowej – w takich przypadkach wykonanie poszczególnych zadań, np. przyjęcie „uchwały krajobrazowej”, czy wprowadzenie Karty Mieszkańca będzie jednoznaczne z realizacją wskaźnika (oczekiwana tendencja: 1).

Dla niektórych wskaźników możliwe było określenie wartości bazowej – są to bowiem dane odnotowywane rokrocznie w statystyce publicznej (BDL GUS). Dzięki temu ich monitoring będzie ciągły i pozwoli na porównanie jego wyników w dłuższej perspektywie (również w latach poprzedzających wdrożenie Strategii). Dla pozostałych wskaźników nie przyjęto wartości bazowych ze względu na fakt, iż do momentu opracowania Strategii (2023 r.), w jej ramach nie zostały podjęte działania umożliwiające ich określenie – realizacja zadań, których dotyczą dane wskaźniki, rozpocznie się bowiem dopiero po przyjęciu Strategii i od tego momentu prowadzony będzie monitoring.

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ³⁷	Oczekiwana tendencja w 2030 r. ³⁸	Źródło danych
CS 1 Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy	Kierunek działania 1.1 Tworzenie i rozwój terenów inwestycyjnych	Powierzchnia nowo utworzonych terenów inwestycyjnych	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy, Polska Agencja Inwestycji i Handlu
	Kierunek działania 1.2 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 058	wzrost	BDL GUS
		Liczba zrealizowanych inwestycji dotyczących modernizacji targowisk stałych	-	wzrost	Biuro Współpracy z Przedsiębiorcami Wydział ds. Inwestycji
	Kierunek działania 1.3 Marketing gospodarczy	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu marketingu gospodarczego	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy, Biuro Współpracy z Przedsiębiorcami, Wydział Promocji
	Kierunek działania 1.4 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej	Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych dróg	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy
		Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie rozbudowy Zintegrowanego Centrum Przesiadkowego	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy
	Kierunek działania 1.5 Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości i współpraca z instytucjami otoczenia biznesu	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	759	wzrost	BDL GUS

³⁷ W przypadku niektórych wskaźników nie przyjęto wartości bazowej („-”), co wynika z faktu, iż realizacja poszczególnych działań w ramach Strategii rozpocznie się dopiero po jej przyjęciu i od tego momentu prowadzony będzie monitoring.

³⁸ W przypadku niektórych wskaźników nie określono tendencji, tylko wskazano wartość 1, co jest równoznaczne z realizacją inwestycji.

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ³⁷	Oczekiwana tendencja w 2030 r. ³⁸	Źródło danych
CS 2 Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań	Kierunek działania 2.1 Rozwój i optymalizacja transportu publicznego w mieście	Liczba parkingów P&R	0	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy
		Liczba pasażerów przewiezionych komunikacją miejską	552 109 osób	wzrost	Miejska Komunikacja Samochodowa Sp. z o.o.
		Liczba zakupionego taboru autobusowego nisko lub zeroemisyjnego	-	wzrost	Miejska Komunikacja Samochodowa Sp. z o.o.
	Kierunek działania 2.2 Wysoka jakość usług wychowawczych i edukacyjnych	Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie modernizacji szkół, przedszkoli i Żłobka Miejskiego w Dębicy	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Miejski Zarząd Oświaty Wydział ds. inwestycji
		Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie doposażenia w nowoczesne pomoce dydaktyczne szkół i placówek	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy, Miejski Zarząd Oświaty
	Kierunek działania 2.3 Dębica miastem dostępnym	Wprowadzenie Karty Mieszkańca	-	1	Urząd Miejski w Dębicy
		Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie dostosowania przestrzeni publicznej i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w zakresie dostępności architektonicznej,	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ³⁷	Oczekiwana tendencja w 2030 r. ³⁸	Źródło danych
	Kierunek działania 2.4 Kompleksowa polityka senioralna i prorodzinna	cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnych			
		Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej	0,2%	wzrost	BDL GUS
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu, aktywizacji i integracji społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
		Liczba nowoutworzonych mieszkań treningowych i chronionych	-	Wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
		Liczba zrealizowanych działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, m.in. przemocy, bezrobocia, uzależnień, bezdomności, niepełnosprawności oraz organizacja adekwatnego systemu interwencji i wsparcia, w tym dla uchodźców	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
		Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie modernizacji obiektów instytucji pomocy społecznej	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Wydział ds. inwestycji

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ³⁷	Oczekiwana tendencja w 2030 r. ³⁸	Źródło danych
	Kierunek działania 2.5 Wykorzystanie potencjału instytucjonalnego samorządu miasta Dębicy i rozwój cyfryzacji	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników Urzędu Miejskiego w Dębicy	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. organizacyjnych
		Liczba zrealizowanych działań z zakresu rozwoju dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy
	Kierunek działania 2.6 Wzmocnienie potencjału infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Drogi dla rowerów na 100 km ²	45,82 km	wzrost	BDL GUS
		Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie modernizacji obiektów infrastruktury sportowej	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Wydział ds. inwestycji
		Liczba zorganizowanych wydarzeń z zakresu promocji i upowszechniania kultury fizycznej wśród mieszkańców	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
	Kierunek działania 2.7 Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	368,8	wzrost	BDL GUS
	CS 3 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, wzmocnianie	Kierunek działania 3.1 Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi	Liczba NGO współpracujących z Gminą Miasta Dębica	31	wzrost

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ³⁷	Oczekiwana tendencja w 2030 r. ³⁸	Źródło danych
wspólnoty lokalnej i tożsamości dębiczian	Kierunek działania 3.2 Rozwój instytucji kultury i budowanie tożsamości dębiczian w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne	Utworzenie Szlaku Tradycji Rzemiosła i Kupców w Dolinie Wisłoki	-	1	Urząd Miejski w Dębicy, Muzeum Regionalne w Dębicy
		Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie przebudowy i wyposażenia budynków Muzeum Regionalnego w Dębicy	-	3	Urząd Miejski w Dębicy, Muzeum Regionalne w Dębicy, Wydział ds. inwestycji
		Nowo pozyskana powierzchnia pod działalność Muzeum Regionalnego w Dębicy	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Muzeum Regionalne w Dębicy, Wydział ds. inwestycji
		Liczba obiektów zabytkowych poddanych renowacji	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. inwestycji
		Przebudowa Galerii Sztuki w Dębicy	-	1	Urząd Miejski w Dębicy Miejski Ośrodek Kultury, Wydział ds. inwestycji
	Kierunek działania 3.3 Budowanie marki miasta	Liczba zrealizowanych działań z zakresu budowania marki i promocji miasta	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. promocji

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ³⁷	Oczekiwana tendencja w 2030 r. ³⁸	Źródło danych
	Kierunek działania 3.4 Integracja społeczna	Liczba zrealizowanych działań integrujących społeczność lokalną	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy, Miejski ośrodek Kultury, Wydział ds. promocji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
	Kierunek działania 3.5 Sportowa Dębica	Liczba zorganizowanych imprez turystycznych i sportowo-rekreacyjnych	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy, Miejski Ośrodek Kultury, Wydział ds. promocji, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
	Kierunek działania 3.6 Promocja zdrowia i aktywności fizycznej mieszkańców	Liczba członków klubów sportowych	2 055 ³⁹	wzrost	BDL GUS
	Kierunek działania 3.7 Dębica dla młodych	Liczba ćwiczących w klubach sportowych do lat 18	1 618 ⁴⁰	wzrost	BDL GUS
		Liczba nowo utworzonych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	-	wzrost	BDL GUS

³⁹ Najnowsze dane dotyczące sportu w BDL GUS pochodzą z 2018 r.

⁴⁰ Jw.

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ³⁷	Oczekiwana tendencja w 2030 r. ³⁸	Źródło danych
CS 4 Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy	Kierunek działania 4.1 Rozwijanie współpracy z instytucjami samorządowymi	Liczba zrealizowanych wspólnie działań w ramach Dębicko - Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy
	Kierunek działania 4.2 Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia granic administracyjnych miasta	Powierzchnia miasta	34 km ²	wzrost	BDL GUS
		Powołanie Rady ds. koncepcji zmiany granic miasta Dębicy	-	1	Urząd Miejski w Dębicy
	Kierunek działania 4.3 Racjonalne planowanie przestrzenne	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	11,0%	wzrost	BDL GUS Wydział ds. gospodarki przestrzennej
		Przyjęcie "uchwały krajobrazowej"	-	1	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. gospodarki przestrzennej
	Kierunek działania 4.4 Zwiększenie estetyki przestrzeni publicznej	Rewitalizacja Rynku	-	1	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. inwestycji
	Kierunek działania 4.5 Rozwój wysokiej jakości infrastruktury publicznej	Modernizacja oświetlenia ulicznego	-	1	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. infrastruktury
		Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego	-	1	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. inwestycji

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ³⁷	Oczekiwana tendencja w 2030 r. ³⁸	Źródło danych
	Kierunek działania 4.6 Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej wraz z zagospodarowaniem i rozwojem terenów zielonych	Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem	2,03%	wzrost	BDL GUS
CS 5 Dębica miastem neutralnym klimatycznie	Kierunek działania 5.1 Ochrona środowiska naturalnego	Liczba zrealizowanych działań z zakresu zagospodarowania turystyczno – rekreacyjnego brzegów Wisłoki	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. inwestycji Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
	Kierunek działania 5.2 Adaptacja miasta do zmian wynikających z kryzysu klimatycznego	Liczba nowo wybudowanych zbiorników retencyjnych	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy
	Kierunek działania 5.3 Poprawa jakości powietrza	Liczba prowadzonych działań informacyjnych i edukacyjnych na rzecz poprawy jakości powietrza	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. ochrony środowiska
		Prowadzenie miejskiego systemu monitorowania powietrza	-	1	Urząd Miejski w Dębicy Wydział ds. ochrony środowiska
	Kierunek działania 5.4 Bezpieczeństwo infrastrukturalne	Budowa magistrali wodociągowej wraz z siecią rozdzielczą	-	1	Urząd Miejski w Dębicy Wodociągi Dębickie Sp. z o.o.
		Modernizacja oczyszczalni ścieków	-	1	Urząd Miejski w Dębicy Wodociągi Dębickie Sp. z o.o.

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ³⁷	Oczekiwana tendencja w 2030 r. ³⁸	Źródło danych
	Kierunek działania 5.5 Bezpieczeństwo energetyczne i gospodarka obiegu zamkniętego	Liczba budynków użyteczności publicznej, w których dokonano wymiany oświetlenia na energooszczędne wraz z systemem inteligentnego zarządzania energią	-	wzrost	Urząd Miejski w Dębicy, Wydział ds. inwestycji, Wydział ds. ochrony środowiska
		Odsetek odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w stosunku do ogółu odpadów	42,5%	wzrost	BDL GUS
		Modernizacja PSZOK	-	1	Urząd Miejski w Dębicy, Wydział ds. inwestycji, Wydział ds. ochrony środowiska

URZĄD MIEJSKI

III Wdrażanie

11. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Rozdział odnosi się do przepisu art. 10e ust.3 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.): system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów.

Realizacja strategii

- Przygotowanie projektu – Burmistrz Miasta Dębica przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego i Zespołu ds. opracowania projektu strategii, w uzgodnieniu z Radą Miejską w Dębicy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Burmistrz Miasta Dębica przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego i instytucji samorządowych.
- Nawiązanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbingsowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Burmistrz Miasta Dębica.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich dokumentów wykonawczych, w ramach których będą realizowane założenia strategiczne – wyspecjalizowane komórki Urzędu Miejskiego w Dębicy oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich dokumentów wykonawczych, w ramach których realizowane będą cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego w Dębicy, Rada Miejska.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik, Burmistrz Miasta, Rada Miejska.
- Przygotowanie wniosków o uznanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Burmistrz Miasta Dębica, przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Dębicy wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego.

Procedura monitorowania

- Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie w oparciu o dane przedstawione w Karcie monitoringu, z którego sporządzany będzie Raport.
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.

- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 10. Rezultaty planowanych działań.
- Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie Raport monitoringowy zawierający zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii. W Raporcie zostaną przedstawione kluczowe informacje o zrealizowanych zadaniach wraz z wartościami wskaźników w postaci kart monitoringowych.

Tabela 1 Przykładowa karta monitoringowa

Monitoring realizacji działań przyczyniających się do osiągnięcia celu strategicznego Raport za rok				
Cel strategiczny				
Zrealizowane zadania/przedsięwzięcia przyczyniające się do realizacji celu strategicznego				
Stan realizacji wskaźników				
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa określona w strategii	Oczekiwana tendencja określona w strategii	Stan wskaźnika na koniec roku	Ocena osiągnięcia rezultatu (zmiana wartości zgodna/niezgodna z oczekiwaną tendencją)
Inne informacje				
Wydatki poniesione na realizację celu w roku wraz z informacją o źródłach finansowania				
Uwagi				

Ewaluacja dokumentu

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – 2026 r. (ewaluacja on-going) i 2030 r. (ewaluacja ex-post).
- Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji). Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji/modyfikacji dokumentu.
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Miejskiej w Dębicy przez Burmistrza Miasta Dębica wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Aktualizacja

- Zmiany w Strategii Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030 dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej na wniosek Burmistrza Miasta.
- Aktualizacja dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie miasta, bądź w jego otoczeniu.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2026 i 2030. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii
- Decyzja o aktualizacji dokumentu będzie dokonywana przez Burmistrza Miasta we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Dębicy. Burmistrz przedstawiać ją będzie do przyjęcia Radzie Miejskiej.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

- Dokumenty wykonawcze⁴¹ powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie lub zawierać streszczenie w języku niespecjalistycznym.
- Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodnie z obowiązującymi zasadami.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom.
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej Strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

12. Finansowanie strategii

Rozdział odnosi się do przepisu art. 10e. ust. 3 pkt 9 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.): ramy finansowe i źródła finansowania.

Skuteczna realizacja założeń Strategii Rozwoju Miasta Dębica na lata 2023-2030 wymaga odpowiedniego poziomu finansowania. Z tego powodu samorząd, jako operator Strategii, będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję. Istotne jest dywersyfikowanie źródeł

⁴¹ Strategia rozwoju krok po kroku – podręcznik dla gmin, str. 104 - Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju należy rozumieć obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w gminie.

finansowania zaplanowanych przedsięwzięć, ponieważ sfinansowanie wszystkich działań z jednego źródła jest zazwyczaj niemożliwe.

Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii ma przede wszystkim katalog środków publicznych, w tym:

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z budżetu państwa, m.in.: środki pochodzące z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, Programów Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Programów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki z budżetu województwa podkarpackiego,
- Program Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
- inne środki publiczne takie jak np. Program Inwestycji Strategicznych,
- inne środki z budżetu Unii Europejskiej, takie jak:
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) – dotyczące finansowania projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
 - Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) – skorzystać z nich może 6 województw, w tym podkarpackie. Celem funduszu jest rozwój konkurencyjności regionu oraz podniesienie jakości życia mieszkańców Polski Wschodniej poprzez inwestycje w nowoczesny transport, ochronę przyrody oraz rozwój turystyki. Obszar wsparcia obejmuje przedsiębiorczość, energię i klimat, zrównoważoną mobilność miejską, transport oraz zrównoważoną turystykę.
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE) – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.
- Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027 – dofinansowane projekty powinny dotyczyć ochrony przyrody, poprawy jakości zawodów wodnych i usprawnienia gospodarki wodnej, ochrony zdrowia, działań promocyjnych i szkoleniowych, współpracy administracji i społeczności lokalnej lub usprawnienia funkcjonowania granicy polsko-ukraińskiej, turystyki oraz poprawy dostępności.
- Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast – w ramach Programu możliwe jest wsparcie finansowe i doradcze w obszarach takich jak m.in. kształcenie i szkolenie zawodowe, efektywność energetyczna i energia odnawialna, transport publiczny, gospodarka wodno-ściekowa, zarządzanie odpadami, ochrona zdrowia i ochrona socjalna, czy poprawa bezpieczeństwa publicznego.
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) – w ramach KPO wsparcie kierowane jest m.in. do miast, przedsiębiorców, instytucji publicznych i innych podmiotów społeczno-gospodarczych w obszarze odporności i konkurencyjności gospodarki, zielonej energii i zmniejszenia energochłonności, transformacji cyfrowej, efektywności, dostępności i jakości systemu ochrony zdrowia, czy zielonej, inteligentnej mobilności.

Do finansowania części inwestycji mogą zostać wykorzystane także środki prywatne, które będą współfinansować projekty realizowane w ramach programów operacyjnych lub w formie partnerstwa publiczno-prywatnego. Niektóre zadania zaplanowane w Strategii realizowane będą bowiem w partnerstwie, bądź przez inne podmioty, jednostki i spółki miejskie.

Szacunkowy koszt działań zaplanowanych w dokumencie, przewidzianych do realizacji w trakcie obowiązywania strategii, wynosi 425 mln zł. Natomiast planowany udział procentowy nakładów finansowych ponoszonych na poszczególne cele strategiczne przedstawia się następująco:

- Cel strategiczny 1 Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy – 53 000 000 zł – ok. 12,5% wydatków,
- Cel strategiczny 2 Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań – 165 400 000 zł – ok. 38,8% wydatków,

- Cel strategiczny 3 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, wzmocnienie wspólnoty lokalnej i tożsamości dębiczanie - 42 000 000 zł – ok. 9,9% wydatków,
- Cel strategiczny 4 Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy – 55 000 000 zł – ok. 12,9% wydatków
- Cel strategiczny 5 Dębica miastem neutralnym klimatycznie - 110 000 000 zł – ok. 25,9% wydatków,

Szacunki te będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową. Kwoty mogą ulec zmianie ze względu na sytuację inflacyjną oraz zmieniający się poziom kosztów związanych z realizacją inwestycji. Należy zaznaczyć, iż pełna realizacja zaplanowanych celów strategicznych możliwa będzie dzięki pozyskaniu zewnętrznego wsparcia finansowego. Wartość dofinansowania w momencie opracowywania Strategii jest trudna do oszacowania ze względu na różne poziomy dofinansowania poszczególnych przedsięwzięć z programów krajowych i europejskich.

Poniżej przedstawiono tabelaryczne zestawienie potencjalnych źródeł finansowania dla poszczególnych celów strategicznych, wyznaczonych w strategii w podziale na priorytety, w ramach których możliwe będzie uzyskanie wsparcia w postaci środków finansowych.

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
CS 1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego Dębicy	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	I – Konkurencyjna i cyfrowa gospodarka
	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	I – Wsparcie dla przedsiębiorców II – Środowisko sprzyjające innowacjom
	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027	II – Zaawansowane usługi cyfrowe
	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej	I – Przedsiębiorczość i innowacje
CS 2. Infrastruktura i usługi publiczne dostosowane do potrzeb mieszkańców i współczesnych wyzwań	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	V – Przyjazna przestrzeń społeczna VI – Rozwój zrównoważony terytorialnie VII – Kapitał ludzki gotowy do zmian
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS)	III. Transport miejski IV. Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności V. Wsparcie sektora transportu z EFRR VI - Zdrowie
	Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027	II - Zdrowie III – Turystyka
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	I. Opieka nad dziećmi i równowaga między życiem prywatnym i zawodowym III. Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami IV. Spójność społeczna i zdrowie
	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej	V - Zrównoważona turystyka
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	

	Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast	
CS 3. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, wzmocnienie wspólnoty lokalnej i tożsamości dębiczian	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	VII – Kapitał ludzki gotowy do zmian
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	VI - Zdrowie
	Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027	II - Zdrowie
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	III. Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami IV. Spójność społeczna i zdrowie
	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej	III - Zrównoważona mobilność miejska IV – Spójna sieć transportowa
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	
	Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast	
CS 4. Integracja i rozwój przestrzenny Dębicy	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	VI – Rozwój zrównoważony terytorialnie
CS 5. Dębica miastem neutralnym klimatycznie	Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027	II – Energia i środowisko
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	I. Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności II. Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR
	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	III. - Zazielenienie przedsiębiorstw
	Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027	I - Środowisko
	Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej	II – Energia i klimat
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	E. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności
	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie	
Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast		

Załącznik nr 1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej miasta Dębica

Przedmiotowy rozdział zawiera ogólne zasady wynikające z przyjętego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Rekomendacje i ustalenia określają najważniejsze cele zintegrowanej polityki rozwoju miasta Dębica, jak również zalecenia dotyczące kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście. W założeniu polityka ta ma na celu zapewnienie ładu przestrzennego i wzmocnienie integracji przestrzennej obszaru miasta. Przedstawione poniżej zapisy dostosowane są również do polityki przestrzennej określonej w dokumentach nadrzędnych, mianowicie w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego – perspektywa 2030. Rekomendacje, ustalenia oraz zasady w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej miasta Dębica zostały podzielone na kilka elementów, które zaprezentowano poniżej.

Kształtowanie i ochrona środowiska przyrodniczego, a także krajobrazu:

- Ochrona środowiska naturalnego i dążenie do harmonizowania rozwoju przestrzennego z jego walorami
- Bieżące utrzymanie zieleni urządzonej oraz pielęgnacja i wykonywanie nowych nasadzeń
- Zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnych poprzez ograniczenie powierzchni nieprzepuszczalnych w mieście lub ich rozszczelnianie
- Aktywna ochrona zasobów gleby, wody i powietrza, w tym budowa zbiorników retencyjnych
- Dążenie do rozszerzenia zakresu ochrony przyrody, w tym ochrony prawnej na terenie miasta
- Kształtowanie ekologicznego systemu terenów otwartych miasta, złożonego z terenów zieleni miejskiej, dolin potoków i obszarów rolnych, powiązanego z kompleksem lasów Pogórza i doliny Wisłoki
- Zachowanie naturalnej obudowy biologicznej cieków wodnych
- Zachowanie istniejących lasów i zadrzewień
- Przeciwdziałanie zagrożeniom powodziowym ze strony Wisłoki i przepływających przez teren miasta potoków, poprzez poprawę zabezpieczenia przeciwpowodziowego
- Przeciwdziałanie zanieczyszczaniu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza i powierzchni ziemi oraz innym zagrożeniom dla środowiska
- Racjonalne udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo
- Poprawa ładu przestrzennego oraz podniesienie wartości estetycznych krajobrazu na całym obszarze miasta
- Przyjęcie "uchwały krajobrazowej"
- Utrzymanie i efektywne wykorzystanie kształtującego się układu przestrzennego, składającego się z pasma intensywnego zagospodarowania miejskiego na głównym kierunku komunikacyjnym, związanego z ekstensywnie użytkowanymi pasmami „Pogórza” i „Doliny Wisłoki”
- Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne brzegów Wisłoki w Dębicy

Kształtowanie obszarów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej:

- Wspomaganie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w tym m.in. mieszkań komunalnych, treningowych i chronionych
- Uzupełnianie i uporządkowanie struktury istniejącej zabudowy mieszkaniowej i usługowej
- Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy mieszkaniowej, z zachowaniem spójności z rozwojem podstawowej infrastruktury technicznej i oferty usług
- Zapobieganie procesom rozpraszania zabudowy, m.in. przez intensyfikację użytkowania terenów zainwestowanych
- Tworzenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i usługową
- Lokalizowanie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w sąsiedztwie już istniejącej zabudowy
- Zwiększenie efektywności wykorzystania terenów zurbanizowanych

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej:

- Rozwój infrastruktury placówek opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych z uwzględnieniem aktualnego i prognozowanego zapotrzebowania
- Likwidacja barier ograniczających dostępność obiektów użyteczności publicznej wraz z ich dostosowaniem do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami
- Doposażenie przestrzeni publicznych w obiekty małej architektury, w szczególności kosze na śmieci
- Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjno-rekreacyjnej przy obiektach oświatowych
- Rozwój miejskich otwartych przestrzeni publicznych z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania oraz zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjne
- Modernizacja i rozwój infrastruktury pomocy społecznej
- Przebudowa oraz rewitalizacja Rynku Głównego oraz przestrzeni publicznej śródmieścia

Rozwijanie infrastruktury technicznej:

- Rozwój systemów infrastruktury technicznej dla zaspokojenia rosnących potrzeb przy respektowaniu ekonomii rozwiązań
- Utworzenie szlaków turystyczno-tematycznych oraz szlaków rekreacyjnych
- Budowa ścieżek rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą
- Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury
- Rozwój i poprawa dostępności Internetu na terenie miasta

Obszary zabudowy przemysłowej:

- Tworzenie infrastruktury dla rozwoju gospodarczego poprzez kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w tym rozbudowa infrastruktury drogowej na terenach przeznaczonych pod działalność gospodarczą
- Podnoszenie standardu istniejącej infrastruktury na terenach inwestycyjnych
- Zapewnienie przestrzeni sprzedażowej wraz z infrastrukturą i wyposażeniem

Dziedzictwo kulturowe:

- Utrzymanie ciągłości kulturowej poprzez zachowanie duchowego i materialnego dziedzictwa kulturowego
- Utworzenie szlaku tradycji rzemiosła i kupców w Dolinie Wisłoki
- Rewitalizacja obiektów dworskich i pałacowych, historycznej architektury sakralnej wraz z otoczeniem
- Ochrona historycznych układów przestrzennych oraz elementów krajobrazu miejskiego
- Poprawa stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego poprzez eliminację lub ograniczenie zagrożeń oraz czynników je wywołujących
- Objęcie ochroną konserwatorską zachowanych historycznych układów planistycznych elementów krajobrazu historycznego poprzez ustalenie stref ochrony konserwatorskiej

Komunikacja i transport:

- Rozbudowa Zintegrowanego Centrum Przesiadkowego, jako węzła komunikacyjnego Dębicy
- Rozwój transportu publicznego łączącego Dębicę z jej obszarem funkcjonalnym
- Budowa parkingów P&R i B&R
- Budowa stacji ładowania samochodów elektrycznych przy parkingach
- Rozwój infrastruktury drogowej w celu skomunikowania terenów inwestycyjnych z istniejącym układem komunikacyjnym
- Rozbudowa i modernizacja połączeń dróg gminnych z drogami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi
- Poprawa dostępności do infrastruktury kolejowej i autostrady A4 poprzez budowę dróg łączących drogę krajową nr 94 z dojazdem do autostrady
- Uporządkowanie chaotycznego układu ulicznego, w szczególności na nowo zabudowywanych terenach
- Zapewnienie rezerw terenowych pod infrastrukturę transportu zbiorowego, pieszego i rowerowego oraz infrastrukturę rekreacyjną i tereny zieleni miejskiej

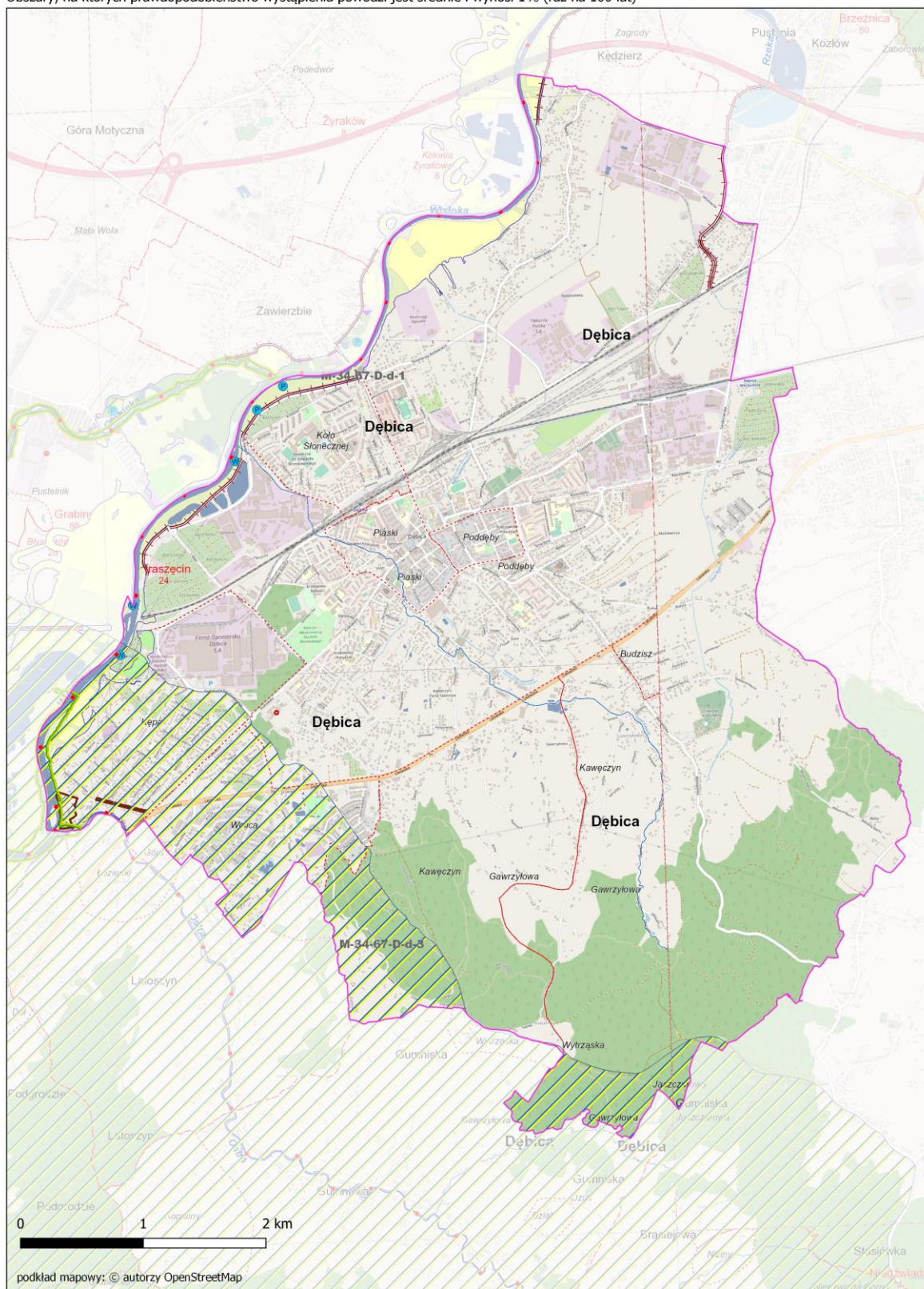
Ponadto wskazuje się wytyczne dotyczące całego obszaru miasta, niezależnie od dominującej funkcji:

- Opracowanie oraz realizacja zapisów zgodnie ze Strategią Rozwoju Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego
- Wzmacnianie jakości i siły powiązań funkcjonalnych oraz integracja terytorialna, przestrzenna i funkcjonalna w ramach Dębicko-Ropczyckiego Obszaru Funkcjonalnego
- Opracowanie koncepcji poszerzenia granic miasta, dialog z mieszkańcami oraz wdrożenie stosownej procedury w zakresie poszerzenia granic administracyjnych Dębicy
- Kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego
- Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego
- Dążenie do utworzenia układu multipolarnego Mielec – Dębica – Ropczyce, poprzez kształtowanie rozwoju powiązań społeczno-gospodarczych

Załącznik nr 2 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

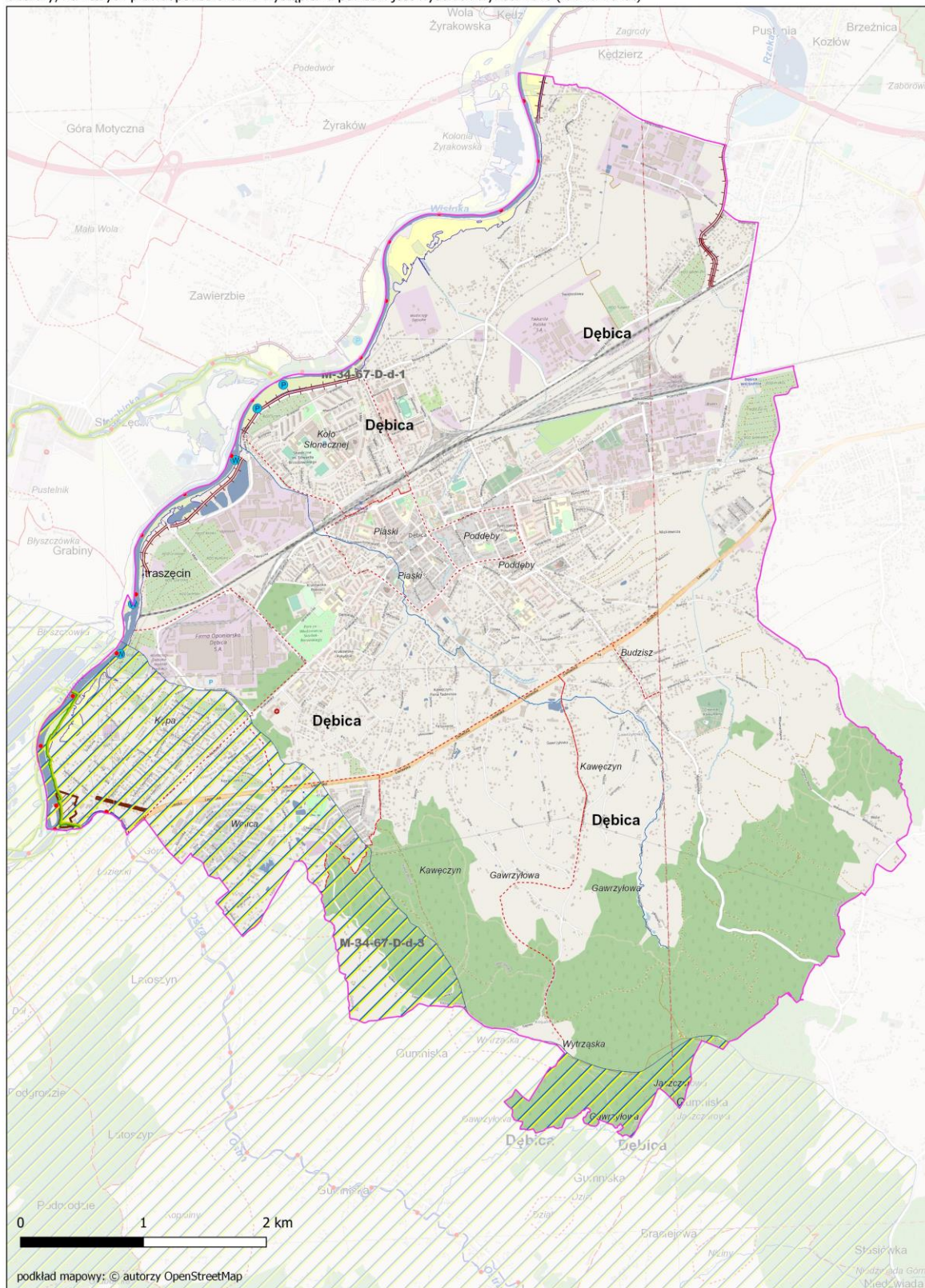
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

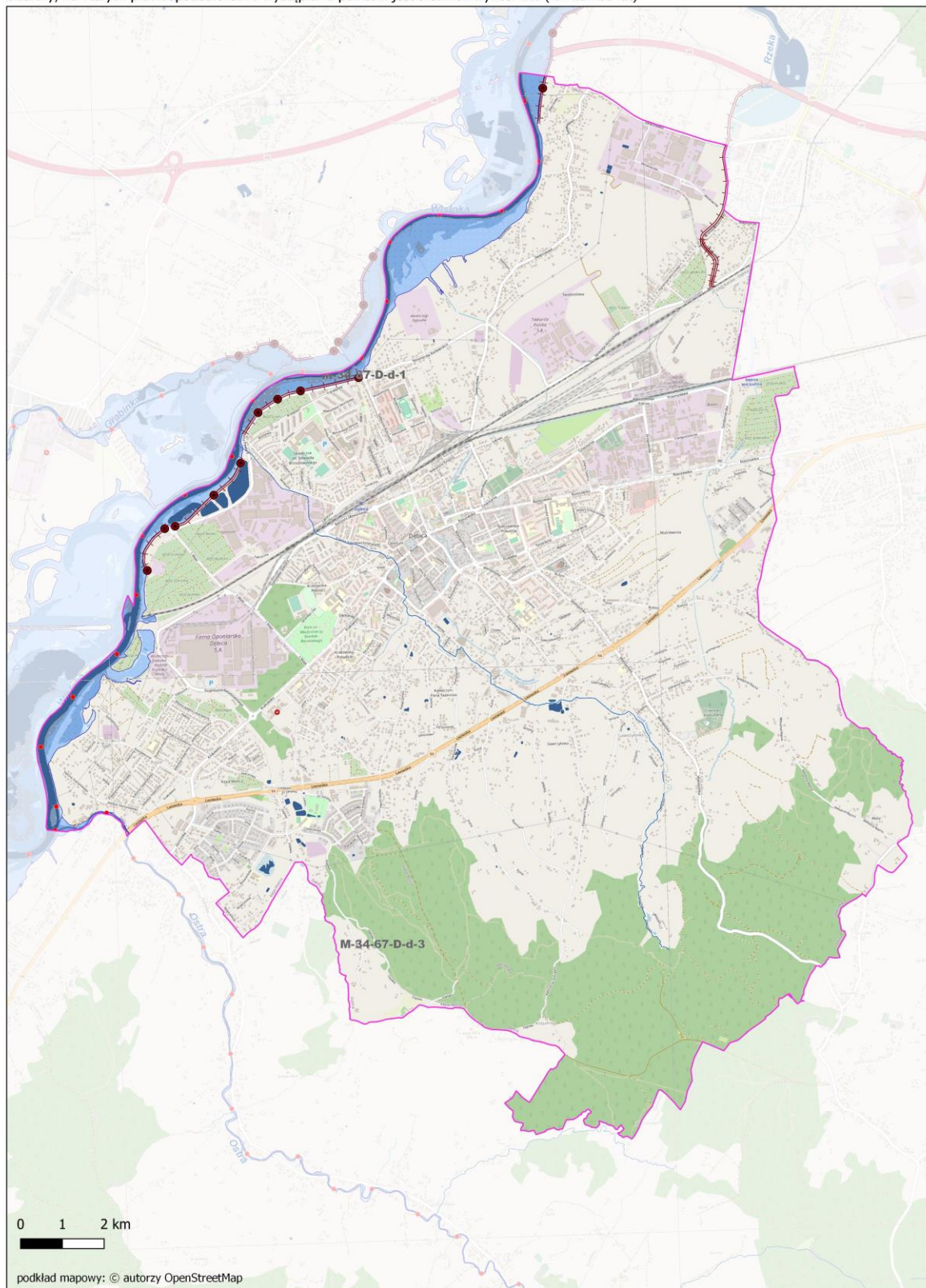
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

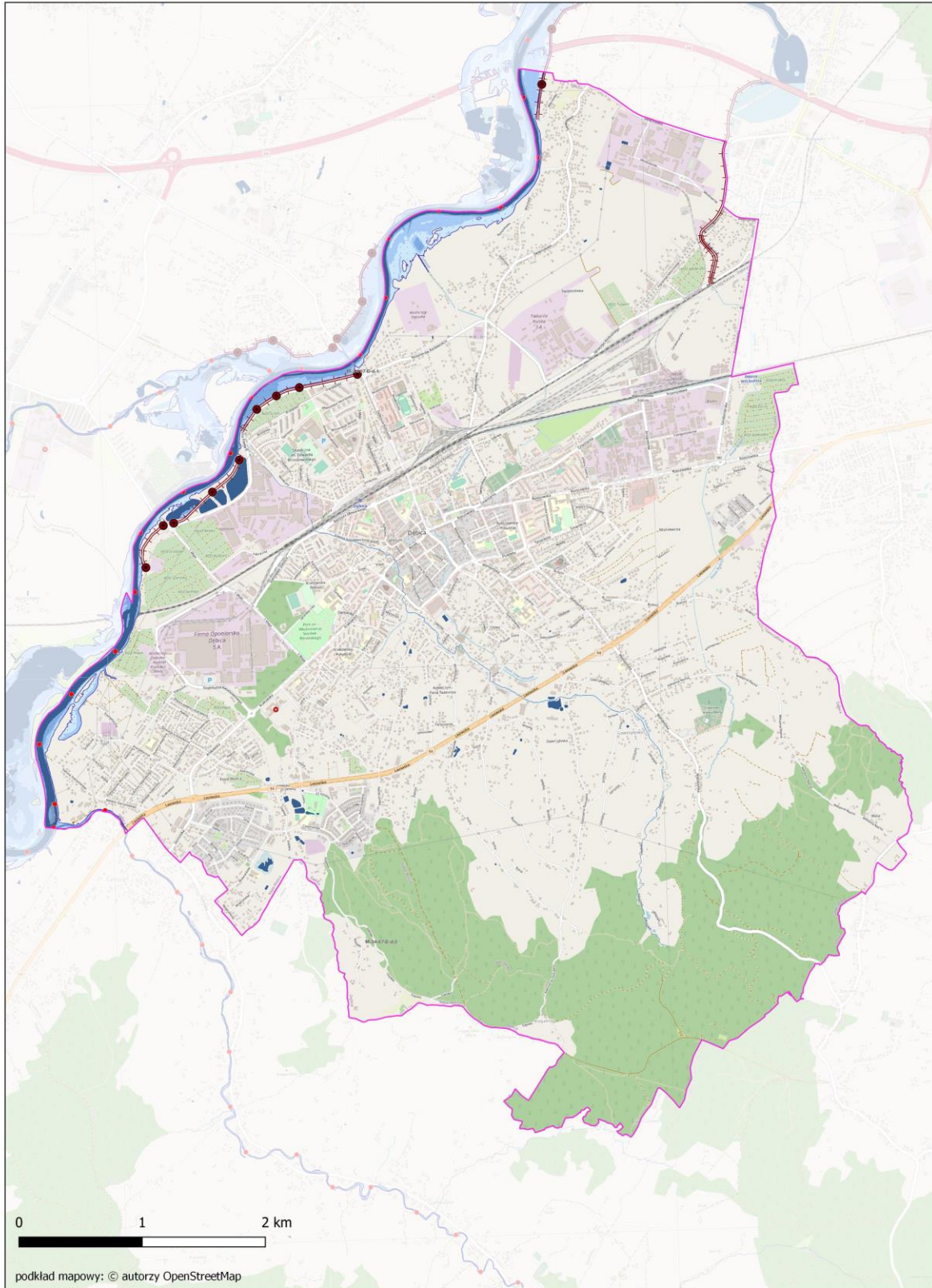
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

- 72,56 maksymalna rzędna zwierciadła wody
- 75,15 rzędna korony wału przeciwpowodziowego lub zapory bocznej
- 50 kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- głębokość wody [m]**
 - h ≤ 0,5
 - 0,5 < h ≤ 2,0
 - 2,0 < h ≤ 4,0
 - h > 4,0
- ciekі naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- miejsce przelania się wody przez wał przeciwpowodziowy lub zaporę boczna
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa
- granica gminy

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

- Klasy użytkowania terenu:**
 - tereny zabudowy mieszkaniowej
 - tereny przemysłowe
 - tereny komunikacyjne
 - lasy
 - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
 - grunty orne i uprawy trwałe
 - użytki zielone
 - tereny pozostałe
 - wody powierzchniowe
- zakłady przemysłowe:**
 - instalacje mogące powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości
 - zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
 - o kategorii działalności:**
 - przemysł energetyczny
 - produkcja i obróbka metali
 - przemysł mineralny
 - przemysł chemiczny
 - gospodarka odpadami
 - inne rodzaje działalności
- potencjalne ogniska zanieczyszczeń:**
 - składowisko odpadów komunalnych
 - składowisko odpadów przemysłowych
 - składowisko odpadów mieszanych
 - cmentarz
 - oczyszczalnia ścieków
 - przepompownia ścieków
- obszary i granice:**
 - obszar szczególnego zagrożenia powodzią
 - 50 kilometr rzeki
 - ciekі naturalne i kanały
 - wał przeciwpowodziowy
 - zapora boczna
 - granica gminy
 - granica powiatu
 - granica województwa
 - granica państwa
- inne symbole:**
 - kąpielisko
 - ujęcie wody podziemnej
 - ujęcie wody powierzchniowej
 - strefa ochronna ujęcia wody
 - ogród zoologiczny
 - obszar, obiekt zabytkowy U- obiekt wpisany na listę UNESCO
 - pomnik zagłady
 - skansen, muzeum
 - biblioteka, archiwum
 - park narodowy
 - rezerwat przyrody
 - obszar Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków
 - obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

- budynek mieszkalny w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:**
 - ≤ 2,0
 - >2,0
- budynek o znaczeniu społecznym w obszarze zagrożenia powodziowego [głębokość wody w m]:**
 - ≤ 2,0
 - >2,0
- oznaczenie budynku o znaczeniu społecznym:**
 - żłb.* - żłobek, *przedszk.* - przedszkole, *szk.* - szkoła, *P* - jednostki Policji, *rem.* - jednostki ochrony przeciwpożarowej, *SG* - jednostki Straży Granicznej, *szpit.* - szpital, *san.* - sanatorium, *d. op.* - dom pomocy społecznej, dom opieki, hospicjum, *c. han.* - centrum handlowo-usługowe, *H* - hotel, *d. wyp.* - dom wypoczynkowy, *d. wych.* - dom wychowawczy, *z. kar.* - zakład karny, zakład poprawczy, areszt śledczy
- wartość potencjalnych strat powodziowych [zł/m²]**
 - obszary, dla których nie oblicza się strat
 - ≤ 1
 - 2 - 50
 - 51 - 150
 - 151 - 300
 - 301 - 600
 - > 600
- 50 kilometr rzeki
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- ciekі naturalne i kanały
- wody powierzchniowe
- wał przeciwpowodziowy
- zapora boczna
- granica części miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
- granica miejscowości znajdującej się w obszarze zagrożenia powodziowego
- granica gminy
- granica powiatu
- granica województwa
- granica państwa
- KALISZ** 1380 nazwa miasta i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- Chotów** 52 nazwa wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią
- Rypinek** 15 nazwa części miasta lub wsi i szacunkowa liczba mieszkańców zagrożonych powodzią